

Määräykset ja ohjeet 3/2021

Työttömyyskassoja koskevat määräykset ja ohjeet

Dnro
FIVA 2/01.00/2021

Antopäivä
19.11.2021

Voimaantulopäivä
1.1.2022

Lisätietoja
Vakuutusvalvonta/Vakuutustoiminnan menettelytavat

FINANSSIVALVONTA
puh. 09 183 51
etunimi.sukunimi@finanssivalvonta.fi
finanssivalvonta.fi

Määräysten ja ohjeiden oikeudellinen luonne

Määräykset

Finanssivalvonnan määräys- ja ohjekokoelmassa "Määräys"-otsikon alla esitetään Finanssivalvonnan antamat määräykset. Määräykset ovat velvoittavia oikeussääntöjä, joita on noudatettava.

Finanssivalvonta antaa määräyksiä ainoastaan määräyksenantoon valtuuttavan lain säännöksen nojalla ja sen asettamissa rajoissa.

Ohjeet

Finanssivalvonnan määräys- ja ohjekokoelmassa "Ohje"-otsikon alla esitetään Finanssivalvonnan tulkintoja lainsäädännön tai muun velvoittavan sääntelyn sisällöstä.

"Ohje"-otsikon alla on lisäksi suosituksia ja muita toimintaohjeita, jotka eivät ole velvoittavia. Ohjeissa on myös kansainvälisten ohjeiden ja suositusten noudattamista koskevat Finanssivalvonnan suositukset.

Ohjeen kirjoitustavasta ilmenee, milloin kyseessä on tulkinta ja milloin suositus tai muu toimintaohje. Ohjeiden kirjoitustapaa sekä määräysten ja ohjeiden oikeudellista luonnetta on selvitetty tarkemmin Finanssivalvonnan verkkopalvelussa.

[Finanssivalvonta.fi > Sääntely > Määräysten ja ohjeiden oikeudellinen luonne](#)

Sisällysluettelo

1	Soveltamisala ja määritelmät	8
1.1	Soveltamisala	8
1.2	Määritelmät	8
2	Säädöstausta ja kansainväliset suositukset	9
2.1	Lainsäädäntö	9
2.2	Euroopan unionin asetukset	9
2.3	Finanssivalvonnan määräyksenantovaltuudet.....	9
3	Tavoitteet.....	10
4	Toiminnan järjestäminen	11
4.1	Työttömyyskassan tehtävä, itsenäisyys ja varojen käyttö	11
4.2	Toimintojen ulkoistaminen	12
4.2.1	Julkinen hallintotehtävä	12
4.2.2	Ulkoistamisen järjestämistä koskevat kirjalliset toimintaperiaatteet.....	13
5	Luotettava hallinto.....	15
5.1	Työttömyyskassan hallintojärjestelmä.....	15
5.2	Kassan hallitus.....	16
5.3	Hallituksen tehtävät.....	17
5.4	Kassanjohtaja ja tehtävät.....	17
5.5	Hyvämaineisuus ja ammattipätevyys.....	17
5.6	Esteellisyys	20
6	Sisäinen valvonta	21

7	Riskienhallinta	23
7.1	Yleistä.....	23
7.2	Työttömyyskassan prosessit	24
7.3	Työttömyyden ja jäsenmäärän kehitys.....	24
7.4	Henkilöstö.....	25
7.5	Jatkuvuussuunnitelma.....	26
8	Sisäinen tarkastus	28
9	Rahoitus ja vakavaraisuus	29
9.1	Tasotusrahasto	29
9.2	Jäsenmaksuesitys	29
9.3	Taloudellisen aseman tervehdyttämissuunnitelma	30
9.4	Sijoitussuunnitelma.....	30
10	Kirjanpito, tilinpäätös ja toimintakertomus	33
10.1	Yleiset kirjanpitoa ja tilinpäätöstä koskevat määräykset.....	33
10.1.1	Yleistä	33
10.1.2	Luettelo kirjanpidoista ja aineistoista, tase- ja liitetietojen erittelyt ja kirjanpitoaineiston säilyttäminen	33
10.2	Takaisinperintä.....	34
10.2.1	Takaisinperinnästä aiheutuvat maksurekisterikorjaukset ja kirjaukset kirjanpitoon...	34
10.2.2	Maksurekisterikorjauksen ajankohta	34
10.2.3	Maksurekisteriin korjattava rahamäärä.....	35
10.2.4	Kirjanpito	35
10.2.5	Rahoitusosuudet eräissä erityistilanteissa	36
10.3	Sijoitusten ja saamisten arvostaminen sekä käsittely kirjanpidossa.....	36

10.3.1	Sijoitukset.....	36
10.3.1.1	Kiinteistö- ja asunto-osakkeet.....	36
10.3.1.2	Muut osakkeet ja osuudet.....	37
10.3.1.3	Rahastosijoitukset.....	38
10.3.1.4	Joukkovelkakirjasijoitukset.....	39
10.3.1.5	Indeksiin sidotut joukkovelkakirjalainat.....	40
10.3.1.6	Vakuutussijoitukset.....	41
10.3.1.7	Lainasaamiset ja muut saamiset.....	42
10.3.1.8	Rahoitusarvopaperit.....	42
10.3.1.9	Rahat ja pankkisaamiset.....	42
10.3.1.10	Arvonkorotus.....	42
10.4	Tuloslaskelma.....	43
10.4.1	Tuloslaskelman kaava.....	43
10.4.2	Tuloslaskelman täyttäminen.....	45
10.4.2.1	Vakuutusmaksutuotot.....	45
10.4.2.2	Vakuutustoiminnan muut tuotot.....	45
10.4.2.3	Korvauskulut.....	45
10.4.2.4	Hallintokulut.....	47
10.4.2.5	Sijoitus- ja rahoitustoiminta.....	50
10.4.2.6	Muut tuotot ja kulut.....	52
10.4.2.7	Tilikauden tulos.....	52
10.4.2.8	Tilikauden ylijäämä/alijäämä.....	52
10.5	Tase.....	52

10.5.1	Taseen kaava	52
10.5.2	Taseen täyttäminen	54
10.5.2.1	Aineettomat hyödykkeet	54
10.5.2.2	Aineelliset hyödykkeet	55
10.5.2.3	Sijoitukset.....	55
10.5.2.4	Saamiset	56
10.5.2.5	Rahoitusarvopaperit.....	56
10.5.2.6	Rahat ja pankkisaamiset.....	57
10.5.2.7	Oma pääoma	57
10.5.2.8	Pakolliset varaukset.....	57
10.5.2.9	Vieras pääoma.....	57
10.6	Toimintakertomus ja liitetiedot	58
10.6.1	Toimintakertomus	58
10.6.2	Liitetiedot.....	59
10.6.2.1	Tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot ja laatimisperiaatteet	59
10.6.2.2	Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot	60
10.6.2.3	Taseen vastaavaa koskevat liitetiedot.....	61
10.6.2.4	Taseen vastattavaa koskevat liitetiedot.....	64
10.6.2.5	Vakuudet ja vastuusitoumukset.....	65
10.6.2.6	Henkilöstöä ja toimielinten jäseniä koskevat liitetiedot.....	65
10.6.2.7	Henkilötyövuoden laskeminen.....	66
10.7	Tase-erittelyt.....	67
10.7.1	Osakkeet ja osuudet	67

		7 (77)
10.7.2	Joukkovelkakirjasijoitukset.....	68
10.7.3	Saamiset	68
10.7.4	Rahoitusarvopaperit.....	68
10.7.5	Rahat ja pankkisaamiset.....	68
10.7.6	Takaisinperintäsaamiset	68
10.8	Liitteet	69
11	Kumotut määräykset ja ohjeet	76
12	Siirtymä- ja voimaantulomääräykset.....	77

1 Soveltamisala ja määritelmät

1.1 Soveltamisala

Näitä määräyksiä ja ohjeita sovelletaan seuraaviin Finanssivalvonnasta annetun lain mukaisin valvottaviin:

- työttömyyskassat.

1.2 Määritelmät

- *kassalla* työttömyyskassalaissa (603/1984) tarkoitettua työttömyyskassaa
- *kassan johdolla* vastuunalaista toimihenkilöä ja hallituksen jäsentä ja varajäsentä
- *kassanjohtajalla* työttömyyskassan vastuunalaista toimihenkilöä
- *toimivalla johdolla* kassanjohtajaa ja mahdollisesti muita kassanjohtajan välittömässä alaisuudessa toimivia henkilöitä, jotka kassanjohtajan ohella tosiasiallisesti johtavat kassan toimintaa
- *ulkoistamisella* työttömyyskassan varsinaiseen toimintaan liittyvää järjestelyä, jonka perusteella muu palveluntarjoaja suorittaa prosessin, toiminnon tai palvelun, jonka kassa olisi muuten itse suorittanut. Ulkoistamisella ei kuitenkaan tarkoiteta järjestelyä, jossa laki vaatii käyttämään palveluntarjoajaa (esim. lakisääteinen tilintarkastus) tai järjestelyä, joka ei liity työttömyyskassan varsinaiseen toimintaan (esim. henkilöstöruokailu, toimitilojen kunnossapito, vartiointi tai työterveyshuolto).
- *palvelusopimuksella* sopimusta, jolla työttömyyskassa hankkii ulkopuoliselta taholta käyttöönsä palveluita, joilla on huomattava merkitys kassan toiminnan kannalta
- *aiheuttamisperiaatteella* kustannusten jakamista niin, että niistä vastaa se, jonka toiminnasta ne aiheutuvat tai jonka käyttöön tulevista palveluista tai hyödykkeistä ne johtuvat

2 Säästöstausta ja kansainväliset suositukset

2.1 Lainsäädäntö

Näiden määräysten ja ohjeiden aihepiiriin liittyvät seuraavat säädökset (ja niiden perusteella annetut säädökset ja ohjeet):

- työttömyyskassalaki (603/1984; jäljempänä myös TKL)
- työttömyysturvalaki (1290/2002)
- hallintolaki (434/2003)
- laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista (1397/2016; jäljempänä myös hankintalaki)
- laki viranomaisen toiminnan julkisuudesta (621/1999; jäljempänä myös julkisuuslaki)
- kirjanpitolaki (1336/1997, jäljempänä myös KPL)
- kirjanpitoasetus (1339/1997, jäljempänä myös KPA)
- valtioneuvoston asetus työttömyyskassalain täytäntöönpanosta (272/2001)
- laki julkisen hallinnon tiedonhallinnasta (906/2019, jäljempänä myös tiedonhallintalaki)

2.2 Euroopan unionin asetukset

Näiden määräysten ja ohjeiden aihepiiriin liittyvät seuraavat suoraan sovellettavat Euroopan unionin asetukset:

- Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/679 luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuojasetus; jäljempänä EU:n tietosuojasetus)

2.3 Finanssivalvonnan määräyksenantovaltuudet

Finanssivalvonnan oikeus antaa velvoittavia määräyksiä perustuu seuraaviin lain säännöksiin:

- työttömyyskassalain 12 a §
- työttömyyskassalain 13 §
- työttömyyskassalain 20 a §
- työttömyyskassalain 23 a §

3 Tavoitteet

- (1) Näiden määräysten ja ohjeiden tavoitteena on
- auttaa kassan toimintaa koskevien lakien, asetusten, määräysten ja ohjeiden noudattamista sekä asetettujen päämäärien ja tavoitteiden saavuttamista kassan toiminnassa
  - korostaa kassan hallituksen vastuuta luotettavan hallinnon järjestämisestä
  - auttaa hallintolaissa säädettyjen hyvälle hallinnolle asetettavien vaatimusten ja ammattitaitoisen johtamisen toteutumista kassassa ottaen huomioon kassatoiminnan rahoitus ja luonne
  - vaikuttaa siihen, että kassan sisäiset riskienhallintamenetelmät mahdollistavat toimintaan liittyvien riskien havaitsemisen, arvioimisen ja rajoittamisen
  - vaikuttaa siihen, että kassan rahoitus ja vakavaraisuus on riittäväällä tavalla turvattu.
  - antaa kassalle ohjeet siitä, mitä toimintoja se saa ulkoistaa ja mitä ulkoistamisessa on otettava huomioon
  - kiinnittää huomiota säännöksiin, jotka rajoittavat kassan varojen käyttöä ja oikeutta tehdä oikeustoimia
  - varmistaa, että valvottavan laatima tilinpäätös ja toimintakertomus antavat oikean ja riittävän kuvan valvottavan taloudellisesta asemasta ja toiminnan tuloksellisuudesta. Lisäksi tavoitteena on varmistaa, että valvottavat soveltavat tilinpäätöksen laadintaan liittyviä säännöksiä mahdollisimman yhdenmukaisesti.

4 Toiminnan järjestäminen

4.1 Työttömyyskassan tehtävä, itsenäisyys ja varojen käyttö

- (1) Työttömyyskassalain 1 §:n mukaan työttömyyskassan tarkoituksena on työttömyysturvalaissa (1290/2002) tarkoitetun ansioturvan ja siihen liittyvien ylläpitokorvausten järjestäminen jäsenilleen. Työttömyyskassa ei saa harjoittaa muuta kuin kyseisessä laissa tarkoitettua toimintaa. Se ei myöskään saa olla sellaisessa yhteydessä muunlaista toimintaa harjoittavaan yhdistykseen, järjestöön tai muuhun yhteenliittymään, jossa kassan itsenäisyys tulisi rajoitetuksi.
- (2) Työttömyyskassalain 23 §:n mukaan työttömyyskassan varoja ei saa käyttää muihin tarkoituksiin kuin työttömyyskassan maksettavaksi säädettyjen etuuksien sekä kassan tarpeellisten hallintokulujen suorittamiseen.
- (3) Eduskunnan apulaisoikeusasiamiehen päätöksen (EAOK 2256/4/11) mukaan työttömyyskassan tulee kiinnittää huomiota siihen, että kassojen tiedottaminen jäseneksi ottamista koskevissa asioissa on yhdenmukaista ja avointa ilmentäen osaltaan kassojen itsenäisyyttä julkisen tehtävän hoitajana. Lähtökohtaisesti kassan tulee tiedottaa vain omasta toiminnastaan.
- (4) Apulaisoikeusasiamies on edellä mainitussa ratkaisussaan katsonut, että jos työttömyyskassa havaitsee, että ammattiliiton tiedottaminen on työttömyyskassojen toiminnan tai itsenäisyyden kannalta väärää tai epätasällista, kassojen tulisi puuttua asiaan ja pyytää liittoa oikaisemaan antamaansa informaatiota.

OHJE (kohdat 5-13)

- (5) Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan kassan tehtävää ja varojen käyttöä koskevista säännöksistä johtuu, ettei työttömyyskassa voi itse harjoittaa tai rahoittaa muuta kuin sille laissa säädettyä toimintaa tai käyttää henkilöstönsä työpanosta muun toiminnan harjoittamiseen tai tukemiseen.
- (6) Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan varojen käyttöä koskevista säännöksistä johtuu, että työttömyyskassa ei voi järjestää tai rahoittaa esimerkiksi koulutusta tai virkistystoimintaa jäsenilleen eikä rahoittaa ulkopuolisen tahon jäsenille järjestämiä oikeudellisia tai muita palveluita. Koulutuksella ei tarkoiteta jäsenten neuvontaa tai tiedottamista kassan tehtävistä eikä edellä todettu estä kassaa osallistumasta tai järjestämästä tilaisuuksia, joissa se esimerkiksi tiedottaa toiminnastaan tai myöntämiinsä etuuksiin liittyvistä asioista.
- (7) Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan varojen käyttöä koskevista säännöksistä johtuu, että työttömyyskassa ei saa maksaa esimerkiksi palveluista tai toimitiloistaan käypää arvoa korkeampaa vastiketta tai vuokraa ja kassan tulee pyrkiä aina mahdollisimman edulliseen sopimukseen. Työttömyyskassa ei voi suosia hankinnoissaan sidosryhmiään.
- (8) Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan hankintalain 5 ja 6 §:ien perusteella työttömyyskassan tekeämiin hankintoihin sovelletaan hankintalakia.
- (9) Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan kassan itsenäisyyttä ja hallinnon tehtäviä koskevista säännöksistä johtuu, että päätösvaltaa kassan toimintaan kuuluvissa esimerkiksi oikeudellisissa, taloudellisissa tai henkilöstöä koskevissa asioissa, ei voida antaa muille kuin kassan palveluksessa oleville henkilöille tai kassan hallinnon jäsenille.

- (10) Finanssivalvonta tulkitsee kassan itsenäisyysedellytystä sekä salassapitoa¹ ja varojen käyttöä koskevia säännöksiä niin, ettei kassan henkilökuntaan tai hallitukseen kuulumattomien henkilöiden säännöllinen osallistuminen hallituksen kokouksiin ole sallittua eikä ulkopuolisille henkilölle voida maksaa hallituksen jäsenille kuuluvia kokouspalkkioita. Edellä sanottu ei estä esimerkiksi asiantuntijoiden tai muiden vastaavien henkilöiden osallistumista kassan hallituksen kokouksiin silloin, kun siihen on yksittäisen asian käsittelyn kannalta perusteltu syy eikä käsiteltävänä ole tietoa, jonka kassa on velvollinen pitämään salassa ulkopuolisilta henkilöiltä. Tällaisille henkilöille voidaan maksaa myös kulukorvauksia ja palkkioita.
- (11) Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan työttömyyskassan on huolehdittava siitä, ettei tiedottamisessa synny väärää kuvaa kassan itsenäisyydestä, tehtävästä tai siitä, mikä taho järjestää kassan toimialaan kuuluvien etuuksien toimeenpanon tai rahoittaa nämä etuudet. Tiedottamisessa on huolehdittava myös siitä, ettei synny väärää kuvaa kassan jäsenyyden ja etuusoikeuden edellytyksistä.
- (12) Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan työttömyyskassan tehtävää ja itsenäisyyttä koskevat säännökset eivät estä sitä, että kassan tiedottamisessa lyhyesti viitataan muiden yhteisöjen toimintaan silloin, kun se on kassan tehtävän kannalta perusteltua. Tarkempi muiden yhteisöjen palvelujen kuvaaminen tulee kuitenkin aina jättää näille yhteisöille itselleen, eivätkä kassat saa aktiivisesti markkinoida muita palveluja.
- (13) Finanssivalvonta suosittaa, että työttömyyskassa pyrkii aktiivisesti vaikuttamaan sopimuskumppaniensa tai muiden yhteisöjen antamaan informaatioon kassan toimialaan kuuluvissa asioissa erityisesti silloin, kun informaation havaitaan olevan virheellistä tai harhaanjohtavaa.

4.2 Toimintojen ulkoistaminen

4.2.1 Julkinen hallintotehtävä

- (14) Työttömyyskassat hoitavat julkista hallintotehtävää ja käyttävät julkista valtaa. Perustuslain 124 §:n mukaan julkinen hallintotehtävä voidaan antaa muulle kuin viranomaiselle vain lailla tai lain nojalla, jos se on tarpeen tehtävän tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi eikä vaaranna perusoikeuksia, oikeusturvaa tai muita hyvän hallinnon vaatimuksia. Merkittävää julkisen vallan käyttöä sisältäviä tehtäviä voidaan kuitenkin antaa vain viranomaiselle.
- (15) Eduskunnan apulaisoikeusasiamiehen ratkaisun (EAOK 7302/2019) perusteella vuokratyövoiman käyttämisen edellytyksenä on, että laissa säädetään siitä, että vuokratyövoimana toimiviin henkilöihin sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä heidän hoitaessaan julkisia hallintotehtäviä.

OHJE (kohdat 16 – 19)

- (16) Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan perustuslain 124 §:stä ja sitä koskevasta tulkintakäytännöstä johtuu, että työttömyyskassa ei voi ulkoistaa sille työttömyyskassalla annettua julkista hallintotehtävää, koska tällaisesta mahdollisuudesta ei ole erikseen säädetty lailla.
- (17) Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan arvioitaessa sitä, onko kyseessä julkinen hallintotehtävä, tulee kiinnittää huomioita muun muassa siihen, onko kyseessä tekninen tai avustava toiminto vai

¹ Tietojen käsittelyä, julkisuutta ja luovuttamista säännellään julkisuuslaissa, tietosuoja-asetuksessa ja tietosuojalaissa (1050/2018)

voiko sillä olla vaikutusta lakia soveltamalla tehtävään ratkaisuun. Selkeimmin julkisia hallintotehtäviä ovat ne toiminnot, jotka liittyvät kiinteästi julkisen vallan käyttöön eli esimerkiksi päätösten antamiseen, ovat kiinteässä yhteydessä yksityisen oikeusturvaan ja joista on kassaa velvoittavia etuus- tai jäsenyysasian käsittelyyn liittyviä säännöksiä lainsäädännössä. Harkinnassa tulee ottaa huomioon perustuslakivaliokunnan antamat julkista hallintotehtävää koskevat lausunnot.²

- (18) Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan julkisena hallintotehtävänä pidetään muun muassa seuraavia toimintoja:
- Etuus- ja jäsenyyspäätöksen antamista
  - Etuushakemusten vastaanottamista ja asianosaisen kuulemista
  - Jäsenten neuvontaa
- (19) Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan muun muassa seuraavat toiminnot eivät yleensä ole julkisia hallintotehtäviä niiden luonne ja tapauskohtaiset olosuhteet huomioiden:
- Asiakirjojen postitukseen liittyvät tehtävät ja vastaavat tekniset tukitehtävät
  - Tietoteknisten järjestelmien ja erilaisten rekisterien tekniseen ylläpitoon liittyvät tehtävät

4.2.2 Ulkoistamisen järjestämistä koskevat kirjalliset toimintaperiaatteet

- (20) Työttömyyskassalain 12 a §:n mukaan kassalla on oltava hallituksen hyväksymä jatkuvuussuunnitelma sekä kirjalliset toimintaperiaatteet kassan sisäisestä valvonnasta, riskienhallintajärjestelmästä, sisäisen tarkastuksen järjestämisestä, palkitsemisesta ja toimintojen ulkoistamisen järjestämisestä. Finanssivalvonta voi antaa tarkempia määräyksiä hallintojärjestelmästä, jatkuvuussuunnitelmasta ja kirjallisista toimintaperiaatteista.
- (21) Hallituksen esityksen (HE 14/2020) mukaan työttömyyskassalla tulisi olla hallituksen hyväksymät kirjalliset toimintaperiaatteet toimintojen ulkoistamisen järjestämisestä, jos kassa aikoo ulkoistaa toimintojaan. Työttömyyskassan tulee varmistua ulkoistettua toimintaa hoitavan tahon resurssien ja ammattitaidon riittävydestä, taloudellisesta toimintakyvystä ja asiantuntemuksesta ennen ulkoistamispäätöksen tekemistä. Työttömyyskassan on luotava asianmukainen valvontarakenne ja valvontatoimenpiteet kassan ulkoistamien toimintojen hoidon säännönmukaiseen arviointiin ja valvontaan sekä liittää valvontatoimenpiteet osaksi kassan normaalia toimintaa.

MÄÄRÄYS (kohdat 22 - 24)

- (22) Ulkoistamista koskevista kirjallisista toimintaperiaatteista on ilmentävä ainakin:
- Millaisia toimintoja voidaan ja on tarkoituksenmukaista ulkoistaa
  - Ulkoistamisen tavoitteet ja se, miten ulkoistamisen tarvetta arvioidaan kassan tehtävän ja varojen käytön kannalta
  - Miten varmistutaan siitä, että ulkoistamisessa noudatetaan kassoja velvoittavia säädöksiä kuten julkisen tehtävän ulkoistamista koskevia rajoituksia, hankintalakia ja tietosuojasääntelyä
  - Ulkoistamista koskeva päätöksenteko

²Esimerkiksi PeVL 11/2006, 55/2010, 4/2012, 6/2013, 6/2014, 8/2014, 16/2016, 26/2017 ja 15/2019

- Miten ennen ulkoistamispäätöksen tekoa varmistetaan siitä, että ulkoistettua toimintoa hoitavalla taholla on tarvittavat toimitukset, riittävät resurssit, ammattitaito sekä taloudellinen toimintakyky ja se, että toimintoa hoitava taho on sopiva hoitamaan tehtävää
  - Miten ulkoistettua toimintoa valvotaan, jos tätä ei ole sisällytetty sisäistä valvontaa koskeviin asiakirjoihin
- (23) Työttömyyskassan tulee vähintään vuosittain arvioida ulkoistamista koskevia periaatteita, ulkoistamisen tarvetta ja sopimuskumppanien kykyä suoriutua tehtävästään.
- (24) Ulkoistettu toiminto on liitettävä osaksi kassan jatkuvuussuunnittelua, jos toiminto on sellainen, joka näiden ohjeiden ja määräysten mukaan tulee huomioida jatkuvuutta suunniteltaessa.

5 Luotettava hallinto

5.1 Työttömyyskassan hallintojärjestelmä

- (1) Työttömyyskassalain 12 a §:n mukaan työttömyyskassalla on oltava sen toiminnan laatuun ja laajuuteen nähden riittävä ja toimiva hallintojärjestelmä, jossa vastualueet on määritelty. Työttömyyskassalla on oltava hallituksen hyväksymä jatkuvuussuunnitelma sekä kirjalliset toimintaperiaatteet kassan sisäisestä valvonnasta, riskienhallintajärjestelmästä, sisäisen tarkastuksen järjestämisestä, palkitsemisesta ja toimintojen ulkoistamisen järjestämisestä. Finanssivalvonta voi antaa tarkempia määräyksiä hallintojärjestelmästä, jatkuvuussuunnitelmasta ja kirjallisista toimintaperiaatteista.

Pykälän 2 momentin mukaan työttömyyskassan hallituksen on säännöllisesti arvioitava hallintojärjestelmää, jatkuvuussuunnitelmaa ja kirjallisia toimintaperiaatteita.

- (2) Hallituksen esityksen (HE 14/2020) mukaan toiminnan laadun ja laajuuden arvioinnissa korostuvat toimintaan liittyvien riskien luonne ja suuruus sekä kassassa vakuutettujen henkilöiden määrä. Toimivan hallintojärjestelmän tehtävänä on mahdollistaa kassan toiminnan johtaminen hallintolain hyvän hallinnon periaatteiden mukaisesti. Toimiva hallintojärjestelmä edellyttää lisäksi, että kassan organisaatorakenteeseen sisältyvät tehtävät, päätösvalta ja vastuu on asianmukaisesti määritelty, jaettu ja erotettu toisistaan ja että tiedonkulku on esteetöntä.
- (3) Hallintolain 6 §:n mukaan viranomaisen on kohdeltava hallinnossa asioivia tasapuolisesti sekä käytettävä toimivaltaansa yksinomaan lain mukaan hyväksyttäviin tarkoituksiin. Viranomaisen toimien on oltava puolueettomia ja oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden. Niiden on suojattava oikeusjärjestyksen perusteella oikeutettuja odotuksia.

OHJE (kohta 4)

- (4) Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan hallintolain 6 §:stä ilmenevistä hyvän hallinnon periaatteista johtuu muun muassa se, että:
- Työttömyyskassan päätöksenteko ja päätösten täytäntöönpano etuus- ja jäsenyysasioissa on oltava lainmukaista ja yhdenvertaista eikä jäseniä voida asettaa perusteettomasti erilaiseen asemaan esimerkiksi ammatillisen järjestäytymisen tai ammatin vuoksi. Jäsenille on turvattava yhdenvertaiset mahdollisuudet asioidensa hoitamiseen ja oikeuksiensa valvomiseen.
  - Kassan toiminnan on oltava puolueetonta ja objektiivisesti perusteltavissa. Toiminnassa ei saa ilmetä epäasiallisia lähtökohtia kuten omien etujen tavoittelua tai lähipiirin suosintaa.
  - Työttömyyskassan toimivaltaa saa käyttää vain siihen tarkoitukseen, johon se on lain mukaan määritelty käytettäväksi. Kassa ei saa ryhtyä edistämään muita tarkoituksia kuin niitä, jotka kuuluvat sen tehtäväpiiriin ja sisältyvät kassan toimintaan sovellettavien lakien tavoitteisiin.

MÄÄRÄYS (kohdat 5 – 7)

- (5) Työttömyyskassan organisaatio ja tiedonkulku kassassa on järjestettävä siten, että hallitus kykenee tehokkaasti ja riippumattomasti valvomaan kassan toimintaa.

- (6) Työttömyyskassan hallituksen, kassanjohtajan ja muun henkilökunnan valta- ja vastuusuhteet ja kassan organisaatio tulee määritellä kirjallisesti ja selkeästi. Määrittelyssä on huomioitava työttömyyskassalain säännökset hallituksen ja kassanjohtajan tehtävistä ja niistä tehtävistä, joita ei voida siirtää hallitukselta kassan toimihenkilöille. Määrittelystä tulee ilmetä ainakin päätöksenteko ja sen valmistelu etuus- ja jäsenyysasioissa, sijoitustoiminnassa, hankinnoissa ja henkilöstöasioissa. Valta- ja vastuusuhteiden määrittely voidaan tehdä erillisessä asiakirjassa tai sisällyttää esimerkiksi eri prosesseja koskeviin asiakirjoihin.
- (7) Työnjaot ja tehtävänkuvat tulee määritellä työttömyyskassan toiminnan laajuus huomioon ottaen niin, että vältetään vaarallisia työyhdistelmiä, joissa joku yksin ilman asianmukaista valvontaa hoitaa samaa asiaa koskevia toimenpiteitä läpi koko käsittelyketjun.

5.2 Kassan hallitus

- (8) Työttömyyskassalain 11 §:n mukaan työttömyyskassalla tulee olla hallitus, johon kuuluu vähintään kolme jäsentä ja yhtä monta varajäsentä. Hallituksen jäsenistä vähintään kahden kolmasosan on oltava kassan jäseniä. Vastuunalainen toimihenkilö tai muu kassan palveluksessa oleva henkilö ei voi toimia hallituksen jäsenenä tai varajäsenenä.
- (9) Työttömyyskassalain 12 §:n 1 momentin mukaan työttömyyskassan hallitus huolehtii kassan hallinnosta ja sen toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä sekä edustaa kassaa. Lisäksi hallitus valitsee kassan vastuunalaisen toimihenkilön.
- (10) Työttömyyskassalain 12 §:n 2 momentin mukaan kassan säännöissä voidaan määrätä, saadaanko ja miten laajalti hallituksen tehtäviä antaa yhdelle tai useammalle hallituksen jäsenelle taikka hallitukseen kuulumattomalle kassan palveluksessa olevalle muulle toimihenkilölle.
- (11) Työttömyyskassalain 12 §:n 2 momentin mukaan säännöillä ei voida siirtää työttömyyskassalain 12 §:n 1 momentin, 12 a §:n, 13 §:n eikä 41 §:n 2 momentin mukaisia velvollisuuksia kassan toimihenkilöille.

OHJE (kohdat 12 - 14)

- (12) Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan työttömyyskassalain 11 §:n mukainen hallituksen määräenemmistö (hallituksen jäsenistä vähintään 2/3 on oltava kassan jäseniä) lasketaan hallituksen varsinaisten jäsenten ja varajäsenten yhteismäärästä, koska kyseisessä lainkohdassa ei ole eritelty hallituksen varsinaisia jäseniä ja varajäseniä.
- (13) Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan edellä (kohta 12) mainittu määräenemmistö ei koske hallituksen päätösvaltaisuutta, jonka osalta ei ole laissa säännöksiä. Hallituksen päätösvaltaisuus ratkeaa kassan sääntöjen mukaan.
- (14) Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan työttömyyskassalain 12 §:n 2 momentista seuraa, että työttömyyskassan säännöillä ei voida yleisesti siirtää hallituksen oikeutta edustaa kassaa esimerkiksi kassan palveluksessa olevalle toimihenkilölle. Hallitus voi kuitenkin erikseen tehdä päätöksen siitä, että joku muu taho edustaa kassaa tietyssä asiassa.

5.3 Hallituksen tehtävät

OHJE (kohta 15)

- (15) Finanssivalvonta suosittaa, että hallituksen tehtäviin kuuluvat työttömyyskassalaisissa säädettyjen tehtävien lisäksi muun muassa seuraavat tehtävät:
- kassan strategian ja siihen sisältyvien pitkän aikavälin vakavaraisuutta ja toimintaa koskevien tavoitteiden laatiminen, vuosittaisen toimintasuunnitelman ja talousarvion laatiminen sekä kassan tavoitteiden saavuttamisen seuranta
  - sellaisen hallituksen toimintaa koskevan kirjallisen työjärjestyksen laatiminen, jossa on määriteltä hallituksen keskeiset tehtävät ja toimintaperiaatteet
  - kassan valta-, vastuu- ja päätöksentekosuhteiden toimivuuden valvonta ja arviointi sekä asianmukaisten toimenpiteiden toteuttaminen mahdollisten puutteiden korjaamiseksi
  - kassan tehokkaan ja taloudellisen toiminnan sekä riittävien resurssien varmistaminen
  - eturistiriitatilanteiden sekä esteellisyyden välttämistä ja hallintaa koskevista toimintaperiaatteista päättäminen

5.4 Kassanjohtaja ja tehtävät

- (16) Työttömyyskassalain 12 b §:n 1 momentin mukaan työttömyyskassalla on oltava vastuunalainen toimihenkilö, joka hoitaa kassan juoksevaa hallintoa hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti. Vastuunalaisen toimihenkilön on annettava hallitukselle ja sen jäsenelle tiedot, jotka ovat tarpeen hallituksen tehtävien hoitamiseksi.
- (17) Työttömyyskassalain 12 b §:n 2 momentin mukaan vastuunalaisella toimihenkilöllä on oikeus olla läsnä hallituksen kokouksessa ja käyttää siellä puhevaltaa, jollei hallitus päätä toisin.

OHJE (kohdat 18-19)

- (18) Edellä luvun 5.1 kohdassa (6) annetaan määräys valta- ja vastuusuhteiden määrittelystä. Finanssivalvonta suosittaa, että kassassa kiinnitetään erityistä huomiota hallituksen ja kassanjohtajan välisten työnjaon ja vastuusuhteiden selkeään määrittelemiseen.
- (19) Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan työttömyyskassalain uudistamisen yhteydessä (915/2020) on painotettu sitä, että kassanjohtajan tulee oma-aloitteisesti antaa hallitukselle tiedot, jotka ovat tarpeen hallituksen tehtävien suorittamiseksi.³ Tiedonantovelvollisuuden merkitys korostuu vaikutukseltaan merkittävässä kassan toimintaan tai toimintaympäristöön vaikuttavissa tekijöissä tai ongelmatilanteissa, joista hallitus ei saa riittävästi tai riittävän nopeasti tietoa säännöllisen esimerkiksi sisäiseen valvontaan liittyvän raportoinnin yhteydessä.

5.5 Hyvämaineisuus ja ammattipätevyys

- (20) Työttömyyskassalain 11 a §:n 1 momentin mukaan hallituksen jäsenen ja kassan vastuunalaisen toimihenkilön on oltava hyvämaineisia. Kassan johdolla on oltava sellainen työttömyysvakuutus-toiminnan tuntemus kuin kassan toiminnan laatuun ja laajuuteen katsoen on tarpeen tai kassan

³ HE 14/2020 s. 32

palveluksessa on oltava riittävän päteviä ja kokeneita asiantuntijoita. Hallituksessa on oltava myös sijoitustoiminnan tuntemusta siten kuin kassan toiminnan laatuun ja laajuuteen katsoen on tarpeen tai kassan palveluksessa on oltava riittävän päteviä ja kokeneita asiantuntijoita.

- (21) Työttömyyskassalain 11 a §:n 2 momentin mukaan vajaavaltainen, konkurssissa oleva tai liiketoimintakielttoon määrätty ei voi olla hallituksen jäsen eikä vastuunalainen toimihenkilö.
- (22) Työttömyyskassalain 11 a §:n 3 momentin mukaan vähintään yhdellä hallituksen jäsenellä ja vastuunalaisella toimihenkilöllä on oltava asuinpaikka ETA-valtiossa.
- (23) Työttömyyskassalain 11 a §:n 4 momentin mukaan mitä tässä säädetään hallituksen jäsenestä ja vastuunalaisesta toimihenkilöstä, sovelletaan myös hallituksen varajäsenen vastuunalaisen toimihenkilön sijaiseen.
- (24) Hallituksen esityksen HE 14/2020 mukaan työttömyyskassa vastaisi siitä, että hallituksen jäsenet ja varajäsenet sekä vastuunalainen toimihenkilö täyttävät valittaessa ja tehtävässä toimiessaan pykälässä säädetyt edellytykset.

OHJE (kohdat 25 – 40)

- (25) Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan työttömyyskassa vastaa siitä, että sen johtoon valittavat ja johdossa toimivat täyttävät työttömyyskassalain hyvämaineisuutta koskevat vaatimukset sekä siitä, ettei johtoon valittava ja siinä toimiva ole vajaavaltainen, konkurssissa tai liiketoimintakielttoon määrätty. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että työttömyyskassan on hankittava riittävät selvityksen näiden edellytysten täyttämistä jokaisen johtoonsa kuuluvan osalta.
- (26) Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan hyvämaineisena ei voida pitää henkilöä, jonka aikaisempi toiminta, esimerkiksi tuomitseminen syylliseksi merkittäviin talousrikoksiin, osoittaisi hänen sopimattomaksi toimimaan työttömyyskassan johdossa.
- (27) Finanssivalvonta suosittaa, että hyvämaineisuutta arvioidaan kokonaisuutena, jossa huomioidaan esimerkiksi teon vakavuus ja se, onko rikos ollut tahallinen vai tuottamuksellinen. Lähtökohtana on suositeltavaa pitää sitä, ettei työttömyyskassan johdossa toimi ainakaan henkilö, joka on edeltävän 5 vuoden aikana tuomittu vankeusrangaistukseen rikoksesta, joka osoittaa, että hän on sopimaton toimimaan kassan johdossa. Sakkorangaistukset tulisi huomioida lähtökohtaisesti kolmen vuoden ajalta. Kokonaisuutena voidaan tuomion antamishetken lisäksi huomioida, kuinka pitkä aika rikoksen tekemisen ajankohdasta on kulunut.
- (28) Finanssivalvonta suosittaa, että hyvämaineisuutta koskevassa kokonaisarvioissa otetaan huomioon muun muassa rikokset, joilla on tavoiteltu taloudellista hyötyä. Tällaisia rikoksia voivat olla esimerkiksi velallisen epärehellisyys, varkaus, kavallus, kirjanpitorikokset, rahanpesu, petokset ja tietyt elinkeinorikokset. Työttömyyskassa hoitaa julkista tehtävää, joten kokonaisarviossa on suositeltavaa ottaa huomioon myös vakavat julkisoikeudellisten veloitteiden laiminlyönnit.
- (29) Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan vajaavaltaisella tarkoitetaan holhoustoimesta annetun lain (442/1999) 2 §:n perusteella alle 18-vuotiasta henkilöä ja sellaista 18 vuotta täyttänyttä henkilöä, joka on julistettu vajaavaltaiseksi.

- (30) Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan konkurssilain (120/2004) 4 luvun 13 §:n perusteella konkurssiin asetettu ei voi toimia kassan johdossa konkurssin alkamisen ja pesäluettelon vahvistamisen välisenä aikana. Tämä rajoitus on kuitenkin voimassa enintään neljä kuukautta konkurssin alkamisesta.
- (31) Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan ammattipätevyyttä koskeva edellytys jakautuu seuraaviin osa-alueisiin, jotka suhteutetaan kassan toiminnan laatuun ja laajuuteen:
- Työttömyysvakuutustoiminnan tuntemus, jolla tarkoitetaan erityisesti olennaisten etuuslakien, julkisen tehtävän hoitamiseen liittyvän sääntelyn ja muutoksenhakuun liittyvien säädösten osaamista
  - Sijoitustoiminnan tuntemus
- (32) Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan työttömyyskassa vastaa siitä, että kassanjohtajan, hallituksen jäsenten tai kassaan työsuhteessa olevien henkilöiden ammattipätevyys on kokonaisuutena sekä uusia henkilöitä valittaessa että jatkuvasti kassan toiminnan aikana sellainen, että lain edellytykset täyttyvät. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että työttömyyskassan on pystyttävä osoittamaan, kuka sen johdossa tai siihen työsuhteesta olevista henkilöistä täyttää ammattipätevyysvaatimuksen eri osa-alueet.
- (33) Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan kassan johdon työttömyysvakuutus- ja sijoitustoimintaa koskevaa tuntemusta on ammattipätevyysvaatimusten täyttämiseksi mahdollista täydentää myös ulkopuolisen palveluntarjoajan avulla. Tällöin kassan on pysyttävä osoittamaan tämän tahon riittävä ammattipätevyys. Mahdollisuus hankkia asiantuntijapalveluita ei kuitenkaan tarkoita sitä, että kassan johdon päätösvaltaa tai vastuuta voitaisiin osaksikaan siirtää ulkopuolisille asiantuntijoille.
- (34) Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan työttömyysvakuutustoiminnan tuntemuksessa otetaan huomioon henkilön suorittama koulutus sekä aikaisempi työura ja työtehtävät sekä kassanjohtajan kohdalla erityisesti työskentely työttömyysturvajärjestelmään liittyvissä työtehtävissä. Hallituksen jäsenten osalta voidaan huomioida heidän aikaisempi toimintansa työttömyyskassan hallituksessa.
- (35) Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan työttömyysvakuutustoiminnan ja sijoitustoiminnan tuntemusta koskevien edellytysten täyttymistä arvioitaessa voidaan huomioida kassan johdolle annettava perehdytys näistä aihepiireistä.
- (36) Finanssivalvonta suosittaa, että hallituksen jäsenille järjestetään säännöllisesti koulutusta työttömyysvakuutustoimintaan ja sijoitustoimintaan liittyvistä asioista. Erityisen tärkeää koulutuksen järjestäminen on esimerkiksi silloin, kun hallituksen jäsenten osaamista on tarpeen täydentää tai toimintaympäristöä koskeva sääntely muuttuu.
- (37) Finanssivalvonta suosittaa, että työttömyyskassaan on työsuhteessa henkilöitä, joilla on juridinen koulutus ja riittävä asiantuntemus työttömyyskassan toimintaan liittyvissä oikeudellisissa asioissa.
- (38) Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan kassan johdon sijoitustoiminnan tuntemusta koskeva ammattipätevyysvaatimus täyttyy, kun esimerkiksi vähintään yhdellä hallituksen jäsenellä on riittävä osaaminen sijoitustoiminnasta.
- (39) Finanssivalvonta suosittaa, että sijoitustoiminnan riittävään tuntemukseen kiinnitetään erityistä huomiota silloin, kun kassan sijoitusvarallisuus on suuri tai varoja sijoitetaan monimutkaisiin tuotteisiin.

- (40) Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan täytettäessä ammattipätevyysvaatimus tai sen osa-alueita kassan henkilökuntaan kuuluvan tai kassan ulkopuolisen palveluntarjoajan avulla, tämän tahon on esiteltävä tai arvioitava hallitusta varten sellaisen työttömyysvakuutuksen tai sijoitustoiminnan tuntemukseen liittyvät asiat, joiden osalta kassan hallitus ei täytä pätevyysvaatimuksia.

5.6 Esteellisyys

- (41) Työttömyyskassojen tekemät sopimukset ovat luonteeltaan yksityisoikeudellisia sopimuksia. Hallintolakia koskevassa hallituksen esityksessä (HE 72/2002) todetaan, että silloinkin, kun ei ole kyse varsinaisten hallintoasioiden käsittelystä taikka hallintopäätösten tekemisestä, tulee noudattaa hallintolain 2 luvusta ilmeneviä hallintolaissa säädettyjä hyvän hallinnon perusteita. Yksi hyvän hallinnon perusteista on vaatimus käsitellä asiat puolueettomasti. Tämä tarkoittaa sitä, että hallintotoiminta ei saa perustua epäasiallisiin tai hallinnolle muuten vieraisiin perusteisiin. Lisäksi mainitussa hallituksen esityksessä todetaan, että julkisyhteisön sisällä joudutaan usein erikseen tekemään päätös oikeustoimeen ryhtymisestä, vaikka julkisyhteisö ei ole yksityisoikeudellisessa sopimussuhteessa julkisen vallan käyttäjänä. Tällainen päätöksenteko muodostaa oikeustoimen tekemisessä erillisen vaiheen, jossa sovellettaisiin hallintolain säännöksiä.

OHJE kohdat (42 – 47)

- (42) Hallintolain soveltuminen työttömyyskassojen toimintaan merkitsee Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan muun muassa sitä, että kassan tulee ottaa päätöksenteossaan huomioon hallintolain esteellisyyttä koskevat säännökset, kun se (yleensä sen hallitus) päättää yksityisoikeudellisen sopimuksen solmimisesta.
- (43) Esteellisyys voi syntyä muun muassa sen perusteella, että työttömyyskassan hallituksen jäsenellä tai toimivalla johdolla on yhteyksiä sopimuskumppaniin. Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan esteellisyyden aiheuttavia yhteyksiä ovat hallintolain 28 §:n perusteella muun muassa:
- työsuhde kassan sopimuskumppaniin,
  - jäsenyys sopimuskumppanin hallituksessa tai muussa vastaavassa elimessä ja
  - huomattava omistus kassan sopimuskumppanista.
- (44) Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan esteellisyys syntyy edellä kohdassa (43) mainittujen yhteyksien vuoksi, vaikka kassan hallituksen jäsen ei osallistuisi asiasta päättämiseen esimerkiksi kassan sopimuskumppanin hallituksessa.
- (45) Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan esteellisyyttä ei sitä vastoin aiheudu esimerkiksi pienestä omistuksesta pörssiyhtiössä.
- (46) Hallintolain 27 §:n mukaan esteellinen henkilö ei saa osallistua asian käsittelyyn. Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan käsittelyllä tarkoitetaan sellaisia toimia, jotka voivat vaikuttaa päätöksen sisältöön. Käsittelyä ovat asian valmistelu ja valmistelutoimien johtaminen sekä osallistuminen päätöksen tekemiseen.
- (47) Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan tavanomainen toimistotyö tai siihen verrattavat toimet eivät ole esteellisyyden kannalta merkityksellisiä.

6 Sisäinen valvonta

- (1) Työttömyyskassalain 12 a §:n mukaan työttömyyskassalla on oltava hallituksen hyväksymät kirjalliset toimintaperiaatteet kassan sisäisestä valvonnasta. Finanssivalvonta voi antaa tarkempia määräyksiä hallintojärjestelmästä, jatkuvuussuunnitelmasta ja kirjallisista toimintaperiaatteista.

OHJE (kohta 2)

- (2) Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan työttömyyskassalain 12 a §:n mukaisen sisäisen valvonnan tarkoituksena on varmistaa
- asetettujen tavoitteiden saavuttaminen
  - voimavarojen taloudellinen ja tehokas käyttö
  - toimintaan liittyvien riskien riittävä hallinta
  - taloudellisen ja muun johtamisinformaation luotettavuus ja oikeellisuus
  - lakien, määräysten ja ohjeiden noudattaminen
  - hallintoelinten päätösten, sisäisten suunnitelmien, sääntöjen ja menettelytapojen noudattaminen.

MÄÄRÄYS (kohdat 3 - 8)

- (3) Kokonaisvastuu sisäisen valvonnan järjestämisestä on työttömyyskassan hallituksella. Hallituksen on määritettävä sisältö sisäiselle valvonnalle ja huolehdittava sen organisoinnista. Hallituksen tulee vuosittain arvioida, onko sisäinen valvonta asianmukaisesti järjestetty ja tarvittaessa ryhtyä korjaaviin toimenpiteisiin.
- (4) Hallituksen ja kassanjohtajan tulee luoda sellainen johtamistapa ja valvontakulttuuri, että se edistää sisäisen valvonnan toimivuutta. Hallituksen ja kassanjohtajan tulee olla selvillä sisäisen valvonnan tärkeydestä ja omasta tehtävästään sisäisessä valvonnassa. Samoin kaikkien työttömyyskassan tehtäviä hoitavien henkilöiden tulee olla tarpeellisessa laajuudessa tietoisia sisäisen valvonnan menettelytavoista ja tarkoituksesta.
- (5) Sisäisen valvonnan toimintaperiaateissa on otettava huomioon työttömyysvakuutustoiminnan laatu ja laajuus. Laajuutta tulee arvioida suhteessa kassan jäsenten, etuuspäätösten ja sijoitusvarallisuuden määrään sekä organisaation kokoon.
- (6) Sisäisen valvonnan toimintaperiaatteiden tulee kattaa ainakin etuushakemusten käsittely, jäsenyysasiat, asiakaspalvelu, tietojärjestelmien toiminta, kassan kirjanpito, taloudenhoito ja viestintä ja sen tulee olla suhteessa eri toimintojen sisältämiin riskeihin. Koska vastuu ulkoistetuista toiminoista säilyy toimintojen ulkoistajalla, toimintaperiaatteiden tulee koskea myös ulkoistettuja toimintoja.
- (7) Toimintaperiaateissa on selkeästi määriteltävä vastuut, tavoitteet, prosessit ja sovellettavat raportointimenettelyt.
- (8) Toimintaperiaateissa tulee erityisesti kiinnittää huomiota seuraaviin seikkoihin:

- Eri toiminnoille on määriteltävä omat ajan tasalla olevat periaatteensa, joiden noudattamista tulee valvoa.
- Erityisesti kassan ydinprosessien osalta tulee määritellä, miten valvotaan niiden oikeellisuutta ja viivytyksettömyyttä.
- Eri prosesseihin liittyvät valvontatoimenpiteet tulee liittää osaksi työttömyyskassan normaalia ja säännönmukaista toimintaa. Valvontatoimenpiteisiin kuuluvat esimerkiksi erilaiset raportit, tietojärjestelmä- ja muut kontrollit, päätöstarkastukset, tietojärjestelmäajot ja toimivaltarajojen noudattamista koskevat valvontatoimenpiteet.
- Kassalla tulee olla asianmukainen valvontarakenne ja valvontatoimenpiteet myös työttömyyskassan ulkoistamien toimintojen hoidon säännönmukaiseen arviointiin ja valvontaan
- Kassalla on oltava selkeä ja kattava raportointi, joka tuottaa luotettavaa, olennaista, ajantasaista ja tulevaisuuden huomioonottavaa tietoa sovitussa muodossa.
- Kassan raportointi- ja tiedonvälitysmenetelmien tulee tuottaa sisäistä tietoa sen taloudesta, toiminnasta ja ulkoisten säännösten ja ohjeiden ja sisäisten menettelytapojen noudattamisesta. Lisäksi niiden tulee tuottaa ulkoista tietoa toimintaympäristöstä ja työ- ja rahoitusmarkkinoiden kehityksestä.
- Jos kassalla on erillinen compliance -toiminto, hallintoelinten on saatava tieto myös olennaisista compliance -toiminnon havainnoista.
- Raportoinnin, joka koskee tulosta ja olennaisia riskejä, tulee olla riippumaton raportoitavasta toiminnosta.
- Kassan tulee varmistaa, että työttömyyskassan hallitus saa tiedon olennaisista tilintarkastajien ja viiranomaisten toimittamista tarkastushavainnoista.
- Sisäisen valvonnan tuloksista on raportoitava kassan hallitukselle ja toimivalle johdolle vähintään vuosittain.

7 Riskienhallinta

7.1 Yleistä

- (1) Työttömyyskassalain 12 a §:n mukaan työttömyyskassalla on oltava hallituksen hyväksymät kirjalliset toimintaperiaatteet kassan riskienhallintajärjestelmästä. Finanssivalvonta voi antaa tarkempia määräyksiä hallintojärjestelmästä, jatkuvuussuunnitelmasta ja kirjallisista toimintaperiaatteista.
- (2) Hallituksen esityksen (HE 14/2020) mukaan riskienhallinnalla tarkoitetaan strategioita, prosesseja ja raportointimenettelyjä, joilla tunnistetaan, mitataan, seurataan ja hallitaan kassaan kohdistuvia erilaisia riskejä.

OHJE (kohta 3)

- (3) Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan kassan riskienhallintajärjestelmän on oltava suhteessa toiminnan laajuuteen ja laatuun.

MÄÄRÄYS (kohdat 4 - 10)

- (4) Toimintaperiaatteissa on selkeästi määriteltävä riskienhallinnan vastuut, tavoitteet, prosessit ja sovellettavat raportointimenettelyt.
- (5) Toimintaperiaatteissa on määriteltävä sellaiset työttömyyskassan sisäiset ja ulkoiset riskit, jotka voivat haitallisesti vaikuttaa toiminnan tavoitteiden saavuttamiseen. Riskejä on tunnistettava ja arvioitava säännöllisesti, niitä on rajoitettava ja rajoitteita on valvottava.
- (6) Riskien tunnistamisen on oltava riittävän kattavaa, jotta voidaan kohtuudella varmistua siitä, että kaikki asetettujen tavoitteiden saavuttamiseen olennaisesti vaikuttavat riskit on tunnistettu. Riskien vaikutusten merkittävyys ja toteutumisen todennäköisyys on arvioitava, jotta niiden hallitsemiseksi voidaan kehittää asianmukaiset menettelyt.
- (7) Työttömyyskassalla tulee olla sekä määrällisille että laadullisille riskeille arviointi- ja hallintamenettelyt. Laadullisia riskien arviointimenetelmiä ovat esimerkiksi kassan ydinprosesseissa syntyvien päätösten, niiden perustelujen ja kassan muiden asiakirjojen sekä asiakaspalvelun laatua koskevat arviointimenettelyt.
- (8) Toimintaperiaatteiden tulee kattaa erityisesti operatiiviseen toimintaan eli etuushakemusten käsittelyyn sekä tietojärjestelmiin, henkilöstöön, vakavaraisuuteen (muun muassa tasoitusrahasto, rahoitus ja sijoitustoiminta) ja maksuvalmiuteen liittyvät riskit.
- (9) Riskien hallintakeinoja ovat esimerkiksi ohjeistaminen, perehdyttäminen ja kouluttaminen, raportointi, tietojärjestelmien käyttövaltuuksien määrittely sekä edellä 6 luvun 8 kohdassa mainitut valvontatoimenpiteet. Riskeihin liittyvät hallintakeinot tulee liittää osaksi työttömyyskassan normaalia ja säännönmukaista toimintaa.
- (10) Työttömyyskassan hallituksen on vähintään vuosittain arvioitava riskienhallinnan toimintaperiaatteita.

7.2 Työttömyuskassan prosessit

- (11) Tässä luvussa prosessilla tarkoitetaan etuushakemusten käsittelytoiminnan tai sen tukemiseksi muodostettujen toimintojen ja resurssien kokonaisuutta.
- (12) Kassan toiminta voidaan jakaa ainakin jäsenasioita, eri etuushakemusten käsittelyä, takaisinperintä-, valitus- ja väärinkäytösasioiden käsittelyä sekä asiakaspalvelua ja neuvontaa, tiedottamista, sijoitustoimintaa, kirjanpitoa, osto- ja kululaskujen käsittelyä, henkilöstöhallintoa ja palkanlaskentaa koskeviin prosesseihin.
- (13) Tässä luvussa prosessikuvauksella tarkoitetaan kirjallista dokumentaatiota prosessiin liittyvistä tehtävistä ja vaiheista, niiden keskinäisestä riippuvuudesta, tieto-, asiakirja- ja rahavirroista, raportoinnista, asiakkaista, prosessiin osallistuvasta henkilöstöstä, organisaatioyksiköistä ja sidosryhmistä (esim. TE-toimisto, tulorekisteri, ulosottovirasto, muutoksenhakuelin) sekä prosessiin liittyvistä tietojärjestelmistä.

MÄÄRÄYS (kohdat 14 - 20)

- (14) Vähintään jäsen-, eri etuus-, takaisinperintä-, valitus- ja väärinkäytösasioiden käsittelystä sekä asiakaspalvelusta ja neuvonnasta tulee laatia erilliset prosessikuvaukset. Prosessikuvausten laadinnassa tulisi hyödyntää eri osa-alueita edustavien henkilöiden osaamista. Prosessikuvaukset tulee päivittää säännöllisesti ja ne tulee antaa prosessiin osallistuville tiedoksi.
- (15) Vähintään edellä kohdassa (14) mainittuihin prosesseihin sisältyvät tehtävät tulee ohjeistaa ja aikatauluttaa kirjallisesti. Kassan tulee tarkistaa ohjeidensa sisältöä säännöllisesti, erityisesti kun toiminnan laajuus ja sisältö (esimerkiksi etuuslainsäädännön tai muutoksenhakuasteen ratkaisun vuoksi) muuttuvat tai prosesseihin tehdään muutoksia.
- (16) Kohdassa (14) mainittujen prosessien eri vaiheisiin on asetettava riittävästi käsittelyn viivytyksetömyyttä ja oikeellisuutta mittaavia kontrolleja ja niiden tasoa tulee arvioida säännöllisesti, erityisesti kun toiminnan laajuus tai sisältö (esimerkiksi etuuslainsäädäntö) muuttuvat tai prosesseihin tehdään muutoksia.
- (17) Kassan toimivan johdon tulee riittävästi ohjata, tukea, seurata ja valvoa kaikkien edellä mainittujen prosessien toimintaa ja myös muuta kassan toimintaa.
- (18) Etuus- ja jäsenyysasioita on tarkastettava säännönmukaisesti ja riittävällä otannalla. Päätöstarastuksen tulee kattaa kassan kaikki 14 kohdassa mainitut prosessit mukaan lukien prosessin laatu ja tietojärjestelmäavusteinen päätöksenteko.
- (19) Hallitukselle tulee raportoida päätöstarastusten lopputuloksista ja tavanomaisesta etuuskäsittelystä poikkeavan toiminnan tunnusluvuista.
- (20) Hallituksen on huolehdittava, että kassan sisäinen valvonta ja riskienhallinta järjestetään niin, että sen prosesseihin liittyvät riskit tunnistetaan ja niitä pystytään arvioimaan, seuraamaan ja rajoittamaan.

7.3 Työttömyyden ja jäsenmäärän kehitys

- (21) Työttömyyden ja jäsenmäärän kehitykseen liittyvillä riskeillä tarkoitetaan lähinnä sellaisia riskejä kassan vakavaraisuudelle, maksuvalmiudelle ja etuushakemusten käsittelylle, jotka aiheutuvat työttömyyden kasvusta tai jäsenmäärän vähentymisestä.

MÄÄRÄYS (kohdat 22 - 28)

- (22) Kassan hallituksen ja kassanjohtajan tulee ottaa huomioon työttömyyden kehitystä ja jäsenmäärän kehitystä koskevat riskit tehdessään seuraavaa vuotta koskevaa jäsenmaksuesitystä Finanssivalvonnalle ja arvioidessaan kassan resurssien riittävyttä ja mahdollisesti tarvittavia toimenpiteitä.
- (23) Kassan hallituksen tulee määritellä työttömyyden kasvuun ja kassan jäsenmäärän vähentymiseen liittyvien riskien hallintakeinot.
- (24) Kassan hallituksen ja toimivan johdon tulee arvioida, mitkä seikat vaikuttavat kassan toimialan työttömyyden ja kassan jäsenmäärän kehitykseen.
- (25) Kassan hallituksen ja kassanjohtajan tulee huolehtia kassan jäsenmäärän sekä talouden ja työttömyyden kehityksen riittävästä seurannasta yleisesti ja erityisesti työttömyyskassassa vakuutettujen henkilöiden toimialalla.
- (26) Kassan hallituksen ja kassanjohtajan tulee huolehtia hallitukselle ja toimivalle johdolle tehtävästä kohtia (24-25) koskevasta säännöllisestä raportoinnista.
- (27) Kassan hallituksen ja kassanjohtajan tulee järjestää kassan hallitukselle riittävä raportointi koskien saapuvien ja käsiteltyjen hakemusten määriä, niissä mahdollisesti odotettavissa olevia muutoksia sekä käsittelyaikoja ja niihin vaikuttavia tekijöitä.
- (28) Kassan tulee erikseen määritellä miten ja kuinka usein hakemusten käsittelyajoista ja hakemuseriästä sekä maksuvalmiudesta raportoidaan silloin, kun taloudellisesta tilanteesta tai muusta syystä on korostunut riski sille, että käsittelyajat kasvavat merkittävästi.

7.4 Henkilöstö

MÄÄRÄYS (kohdat 29 - 34)

- (29) Kassan hallituksen on vahvistettava periaatteet, joilla varmistetaan, että kassan palveluksessa työskentelevien ja kassaan rekrytoitavien henkilöiden ammattitaito on riittävä suhteutettuna työtehtäviin.
- (30) Kassalla on oltava menettelytavat, joilla varmistetaan, että henkilöstö jatkuvasti täyttää sen ammattitaidolle asetetut vaatimukset kuten riittävän koulutus- ja kokemustaustan ja että henkilöstö perehdytetään tehtäviinsä.
- (31) Kassan hallituksen on varmistettava, että tehtävien hoitamiseen on varattu riittävästi henkilöstöä, että henkilöstön riittävyttä seurataan ja että siitä raportoidaan hallitukselle.
- (32) Ydinprosessien turvaamiseksi on erityisesti avaintehtäviä hoitavilla henkilöillä oltava kirjallisesti määritellyt varahenkilöt sairastumisen, tapaturman tai yllättävän palvelussuhteen päättymisen varalta. Resurssien kohdentamisessa tulee ottaa huomioon myös prosessien kuormitushuiput.

- (33) Kassan hallituksen on vahvistettava salassapitoa koskevat periaatteet. Niillä varmistetaan, että kassan palveluksessa oleva tai sen puolesta toimiva henkilö ei ilmaise asiakkaan tai muun kassan toimintaan liittyvän henkilön taloudellista asemaa tai henkilökohtaisia oloja.
- (34) Jos kassan koko ja organisaatio sen mahdollistaa, riskien valvonnan tehtäviä hoitavien henkilöiden kannusteiden tulee perustua valvontatehtävissä asetettujen tavoitteiden saavuttamiseen ja olla riippumattomia valvonnan kohteena olevasta toiminnasta.

7.5 Jatkuvuussuunnitelma

- (35) Työttömyyskassalain 12 a §:n mukaan työttömyyskassalla on oltava hallituksen hyväksymä jatkuvuussuunnitelma. Finanssivalvonta voi antaa tarkempia määräyksiä jatkuvuussuunnitelmasta.

MÄÄRÄYS (kohdat 36 - 38)

- (36) Kassan tulee varautua toimintansa kannalta keskeisimpiin ughiin laitimalla toimintaansa koskeva jatkuvuussuunnitelma. Varautumisen kohteena tulee olla etuuskien toimeenpanon varmistamisen kannalta tarvittavat resurssit, kuten tiedot, järjestelmät, laitteet, tietoliikenneyhteydet, toimitilat ja henkilöstö.
- (37) Kassan tulee etukäteen arvioida, suunnitella ja varautua poikkeusoloissa ja laadultaan ja vakavuudeltaan erilaisissa häiriötilanteissa tarvittavien resurssien, toimintojen ja kapasiteetin osalta niin, että mahdollisissa häiriötilanteissa toimintaa voidaan jatkaa jatkuvuussuunnitelman pohjalta. Kassan tavoitteena tulee olla mahdollisimman pitkälle välttää häiriötilanteet ja varmistaa, että työttömyyskassa pystyy mahdollisen häiriötilanteen sattuessa viipymättä maksamaan työttömyys- ja muut etuudet. Tavoitteena tulee olla, että mahdollinen keskeytys tai haitta jää kestoltaan ja vaikutuksiltaan pieneksi.
- (38) Kassan tulee tunnistaa tietoturvaluisuus osaksi kassan toiminnan jatkuvuuden varmistamista. Kassan palvelujen ja toimintojen verkottumisen vuoksi ja prosessien toimintavarmuuden varmistamiseksi kassan tulee asettaa tietoturvaluisuudelle ja sen hallintajärjestelmälle korkea vaatimustaso.

OHJE (kohdat 39 - 43)

- (39) Finanssivalvonta suosittaa työttömyyskassoja soveltuvin osin noudattamaan Digi- ja väestötietoviraston alaisen julkisen hallinnon digitaalisen turvallisuuden johtoryhmän (VAHTI), Valtiovarainministeriön alaisen tiedonhallintalautakunnan ja Kyberturvallisuuskeskuksen tietoturvaluisuutta koskevia ohjeita sekä muita voimassa olevia VAHTI-ohjeita.
- (40) Finanssivalvonta suosittaa, että kassan tietoturvaluisuuden ohjaus ja hallinta perustuu kassan kokonaisvaltaiseen riskien- ja laadunhallintaan. Kassan tulisi järjestää tietoturvariskien hallinta toimintansa laajuuteen ja laatuun, tietojärjestelmiin kohdistuvien uhkien vakavuuteen sekä yleiseen tekniseen kehitystasoon nähden riittäväksi.
- (41) Finanssivalvonta suosittaa työttömyyskassaa erityisesti varmistamaan, että se huomioi Eu:n tietosuoja-asetuksen ja tiedonhallintalain tietoturvariskien hallinnalle asettamat vaatimukset.

- (42) Finanssivalvonta suosittaa, että kassa tarkastelee tietoturvallisuutta ainakin toiminnan laadun, asiakaspalvelujen, sidosryhmien, hankintojen, muutoksen hallinnan, viestinnän ja säädännön näkökulmista. Huomiota tulisi kiinnittää esimerkiksi tietoturvallisuuden hallintajärjestelmän kuvaamiseen, tietohallinnon riittävään resurssointiin, henkilökunnan ohjeistamiseen, käyttövaltuuksien määrittelyyn, järjestelmien suojaukseen, riittäviin varajärjestelyihin sekä tietoturvapoikkeamatilanteiden hallintaan.
- (43) Sen lisäksi mitä yllä mainituissa ohjeissa on mahdollisista häiriötilanteista raportoinnista todettu, Finanssivalvonta suosittaa, että työttömyyskassa raportoi merkittävistä häiriötilanteista myös Finanssivalvonnalle.

8 Sisäinen tarkastus

- (1) Työttömyyskassalain 12 a §:n mukaan työttömyyskassalla on oltava hallituksen hyväksymä jatkuvuussuunnitelma sekä kirjalliset toimintaperiaatteet kassan sisäisen tarkastuksen järjestämisestä. Finanssivalvonta voi antaa tarkempia määräyksiä kirjallisista toimintaperiaatteista.
- (2) Hallituksen esityksen (HE 14/2020) mukaan sisäisen tarkastuksen tehtävänä on seurata ja arvioida kassan sisäisen valvonnan ja muun hallinnon riittävyttä ja tehokkuutta.

MÄÄRÄYS (kohdat 3 - 7)

- (3) Sisäisen tarkastuksen toimintaperiaateissa tulee määritellä kassan sisäisen tarkastuksen sisältö ja menettelytavat.
- (4) Kassan hallitus vastaa siitä, että sisäinen tarkastus on kassan kokoon ja toimintaan nähden oikein mitoitettu ja sillä on riittävä ammattitaito ja kokemus.
- (5) Sisäisen tarkastuksen tuloksista tulee raportoida kassan hallitukselle ja toimivalle johdolle vähintään vuosittain.
- (6) Kassan hallituksen tulee korjata sisäisen tarkastuksen havaitsemat puutteet ja ottaa ne huomioon toimintaa kehitettäessä.
- (7) Kassa voi ostaa sisäisen tarkastuksen palveluja ulkopuoliselta palveluntuottajalta, mutta sisäisen tarkastuksen johdon ja valvonnan tulee aina olla organisaation oma osa, eikä sitä voi ostaa ostopalveluna.

OHJE (kohdat 8-9)

- (8) Finanssivalvonta suosittaa, että kassan hallitus arvioi sisäisen valvonnan ja muun hallinnon riittävyttä ja tehokkuutta samassa yhteydessä, kun se säännöllisesti arvioi hallintojärjestelmää, jatkuvuussuunnitelmaa ja kirjallisia toimintaperiaatteita.
- (9) Mikäli työttömyyskassan toiminnan laatu ja laajuus edellyttävät erillisen sisäisen tarkastuksen toiminnon järjestämistä, Finanssivalvonta suosittaa, että sen organisaatioasema on sellainen, että se varmistaa riippumattoman ja objektiivisen tarkastuksen. Sisäisen tarkastuksen tulisi olla riippumaton tarkastettavista toiminnoista ja ulkoisesta tilintarkastuksesta.

9 Rahoitus ja vakavaraisuus

- (1) Työttömyyskassalain 20 a §:n mukaan Finanssivalvonta antaa tarvittaessa tarkemmat määräykset taloudellisen aseman tervehdyttämissuunnitelman laatimisesta ja toimittamisesta.
- (2) Työttömyyskassalain 23 a §:n mukaan tarkemmat määräykset sijoitussuunnitelmasta antaa Finanssivalvonta.

9.1 Tasoitusrahasto

- (3) Työttömyyskassalain 20 §:n 2 momentin mukaan kassan rahoituksen ja maksuvalmiuden turvaamiseksi palkansaaajia vakuuttavan työttömyyskassan tasoitusrahastossa tulee olla vähintään vuoden kassan omalla vastuulla olevaa etuusmenoa ja hallintokulua vastaavan määrän, ja yrittäjiä vakuuttavan työttömyyskassan tasoitusrahastossa tulee olla vähintään kahden ja puolen vuoden kassan omalla vastuulla olevaa etuusmenoa ja hallintokulua vastaava määrä.
- (4) Työttömyyskassalain 20 §:n 3 momentin mukaan taloudellisista suhdanteista johtuvien jäsenmaksuvaihteluiden tasaamiseksi palkansaaajia vakuuttava työttömyyskassa voi lisäksi kerätä tasoitusrahastoa enintään neljän vuoden kassan omalla vastuulla olevaa etuusmenoa ja hallintokulua vastaavan määrän, ja yrittäjiä vakuuttava työttömyyskassa enintään seitsemän vuoden kassan omalla vastuulla olevaa etuusmenoa ja hallintokulua vastaavan määrän.

OHJE (kohta 5)

- (5) Finanssivalvonta suosittaa, että kassa normaalioloissa pyrkii selvästi vähimmäismäärää korkeampaan tasoitusrahastoon, jotta sillä voidaan jyrkissä laskusuhdanteissa paremmin tasata jäsenmaksukehitystä. Tämä koskee erityisesti suhdanneherkkiä kassoja. Olosuhteita voidaan pitää normaaleina, kun taloustilanne on suhteellisen vakaa eikä työttömyyskassan etuusmenoissa tapahdu merkittävää nousua tai jäsenmaksupohjassa merkittävää heikkenemistä.

9.2 Jäsenmaksuesitys

- (6) Finanssivalvonta vahvistaa työttömyyskassalain 19 §:n mukaan jäsenmaksut kassan tekemän esityksen pohjalta ottaen huomioon, mitä 20 §:ssä säädetään tasoitusrahastosta ja 20 a §:ssä säädetään työttömyyskassan taloudellisen aseman tervehdyttämissuunnitelmasta.
- (7) Työttömyyskassalain täytäntöönpanosta annetun valtioneuvoston asetuksen 9 §:n mukaan hakiessaan jäsenmaksun vahvistamista Finanssivalvonnalta työttömyyskassan on liitettävä hakemukseensa seuraavaa vuotta koskeva talousarvio sekä laskelma jäsenmaksun riittävydestä huomioon ottaen työttömyyskassan maksamat etuudet, hallintokulut ja siirrot tasoitusrahastoon ja, jos työttömyyskassa haluaa jäsenmaksua vahvistettaessa huomioitavaksi taloutensa tervehdyttämissuunnitelman, myös sanottu suunnitelma.

OHJE (kohta 8)

- (8) Finanssivalvonta suosittaa, että työttömyyskassa toimittaa jäsenmaksuesityksensä yhteydessä kattavan ja realiteetteihin perustuvan kirjallisen selvityksen jäsenmaksun kehittymiseen vaikuttavista tekijöistä mukaan lukien arvio jäsenmäärän ja jäsenmaksupohjan kehityksestä, kassan sijoitusten arvon kehityksestä, työttömyyden kehityksestä ja näihin liittyvistä tavanomaisesta

poikkeavista muutoksista samoin kuin muista lakia tai kassan toimialaa koskevista muutoksista, jotka todennäköisesti tulevat vaikuttamaan kassan vastuulla oleviin tuloihin tai menoihin.

9.3 Taloudellisen aseman tervehdyttämissuunnitelma

- (9) Työttömyyskassalain 20 a §:n 1 momentin mukaan jos työttömyyskassan jäsenmaksu nousisi kohtuuttomasti kuluvalle tilivuodelle vahvistettuun jäsenmaksuun nähden, Finanssivalvonta voi vahvistaa työttömyyskassan jäsenmaksun poiketen siitä, mitä 19 §:ssä säädetään jäsenmaksun määräytymisestä ja 20 §:ssä tasoitusrahastosta edellyttäen, että työttömyyskassa jäsenmaksuesityksen yhteydessä toimittaa Finanssivalvonnan hyväksyttäväksi työttömyyskassan taloudellisen aseman tervehdyttämissuunnitelman. Tervehdyttämissuunnitelmassa on osoitettava, että työttömyyskassan tasoitusrahasto jäsenmaksutuottoa lisäämällä tai muulla keinoin kolmen vuoden kuluessa sen vuoden alusta lukien, jolle jäsenmaksu vahvistetaan, saavuttaa tasoitusrahaston vähimmäistason.
- (10) Hallituksen esityksen 138/2020 vp mukaan tervehdyttämissuunnitelman kesto laskettaisiin siten, että vahvistettaessa jäsenmaksua tervehdyttämissuunnitelmaan perustuen esimerkiksi vuodelle 2021, vuosien 2021 ja 2022 jäsenmaksu voisi perustua tervehdyttämissuunnitelmaan ja näin olla realistisesti arvioiden alempi kuin millä tasoitusrahaston vähimmäistaso saavutettaisiin. Vahvistettaessa jäsenmaksua vuodelle 2023 noudatettaisiin kuitenkin normaalia jäsenmaksun määrittelyä.

MÄÄRÄYS (kohta 11)

- (11) Työttömyyskassan tulee esittää tervehdyttämissuunnitelmassa kaikki ne tekijät ja toimenpiteet, joilla kassa pyrkii parantamaan taloudellista tilannettaan, ja esittää perusteltu näkemyksensä kassan tasoitusrahastoasteen kehittymisestä vuositasolla.

9.4 Sijoitussuunnitelma

- (12) Työttömyyskassalain 23 a §:n mukaan työttömyyskassan varat tulee sijoittaa tuottavasti, turvavasti ja siten että työttömyyskassan maksuvalmius on turvattu.
- (13) Työttömyyskassan hallituksen on työttömyyskassalain 23 a §:n nojalla laadittava työttömyyskassalle varojen sijoittamista koskeva sijoitussuunnitelma. Sijoitussuunnitelman tulee olla työttömyyskassan sijoitustoiminnan laatuun ja laajuuteen nähden riittävä.

MÄÄRÄYS (kohdat 14-20)

- (14) Työttömyyskassan tulee laatia sijoitussuunnitelmansa ottaen huomioon työttömyyskassan toimintaympäristö, työttömyyskassan omalla vastuulla olevat kulut, sijoitustoimintaa ja tasoitusrahastoa koskevat säännökset sekä Finanssivalvonnan määräykset.
- (15) Hallituksen hyväksymä tilinpäätöstä seuraavan vuoden sijoitussuunnitelma on toimitettava Finanssivalvonnalle sähköpostin liitetiedostona osoitteeseen tyottomyysvakuutus@finanssivalvonta.fi seuraavan tilikauden ensimmäisen kuukauden loppuun mennessä. Hallituksen on seurattava sijoitussuunnitelman toteuttamista ja pidettävä suunnitelma ajan tasalla.
- (16) Työttömyyskassan tulee raportoida Finanssivalvonnalle merkittävistä muutoksista sijoitussuunnitelman toteutumisessa ja erityisesti sellaisista tekijöistä, jotka poikkeavat sijoitussuunnitelmasta.

- (17) Työttömyyskassan tulee sijoitussuunnitelmassa määritellä vähintään työttömyyskassan vakavaraisuuden, tuottavuuden ja maksuvalmiuden kannalta olennaisimmat pitkän ja lyhyen aikavälin tavoitteet.
- (18) Sijoitussuunnitelman laajuuden ja yksityiskohtaisuuden tulee heijastaa yksittäisen työttömyyskassan sijoitustoiminnan luonnetta. Toisin sanoen, mitä monimutkaisempaa tai riskialttiimpaa kassan sijoitustoiminta on, sitä yksityiskohtaisempi tulee sijoitussuunnitelman olla. Sijoitustoiminnan yleiset periaatteet tulee kuitenkin aina käsitellä tarkemmin kuin pelkkänä mainintana siitä, että periaate tulee ottaa huomioon.
- (19) Sijoitussuunnitelman tulee sisältää myös periaatteet raportoinnista, jolla työttömyyskassan hallitus seuraa sijoitustoiminnan toteutumista. Raportoinnin hallitukselle on oltava säännöllistä sekä riittävän tiheää ja kattavaa, jotta hallitus pystyy vastuunsa edellyttämällä tavalla valvomaan ja ohjaamaan sijoitustoiminnan kehittymistä. Hallituksen tulee lisäksi kiinnittää huomiota raportoinnin riippumattomuuteen.
- (20) Sijoitussuunnitelman tulee sisältää ainakin seuraavat kohdat:
1. Sijoitustoiminnan yleiset periaatteet ja tavoitteet
    - a. sijoitustoiminnan suuntaamisen yleiset periaatteet, kuten hajautustavoitteet, omaisuuslajikohtaiset pitkän aikavälin tuottotavoitteet, sijoitusten likviditeettitavoitteet ja sijoitusten turvaavuustavoitteet (esimerkiksi velkasitoumusten vakuuksille)
    - b. johdannaisten käytön periaatteet
    - c. valuuttariskin suojaamisen periaatteet
    - d. tasoitusrahaston tasoa koskeva tavoite ja sen riittävyttä koskeva riskiarvio
    - e. ne periaatteet, joilla varoja voidaan sijoittaa yhtiöihin, joiden omistajana tai hallinnossa on työttömyyskassan hallituksen jäseniä tai johtavassa asemassa olevia henkilöitä tai työttömyyskassan tilintarkastajia
    - f. omaisuudenhoitajien käytön periaatteet
  2. Sijoitusstrategia seuraavalle vuodelle
    - a. vaatimukset sijoitusten tuotolle ja likvidisyydelle
    - b. sijoitusmarkkinoiden näkymät ja eri kehitysskenaariot (perus-, hyvä ja huono skenario)
    - c. omaisuusluokkien tuotto-odotukset seuraavalle 12 kuukauden periodille eri kehitysskenaarioissa
    - d. kuvaus eri omaisuusluokkien riskeistä
    - e. perusallokaatio ja sen tuotto-odotus sekä riskitaso
    - f. hyvän ja huonon skenaarion allokaatiot, tuotto-odotukset ja riskitasot
    - g. tasoitusrahaston riskinkantokyky
    - h. vakavaraisuuden kehitys perusallokaatiolla
  3. Sijoitustoiminnan toteuttamista ohjaavat yksityiskohtaiset rajat
    - a. hallituksen asettamat limiitit, joiden tulee kuvastaa hallituksen linjausta tavoitellusta riskitasosta: rajat yksittäisille sijoituskohteille ja omaisuusluokakohtaiset liikkumarajat perusskenaariossa, johdannaisinstrumentit mukaan luettuina
    - b. hallituksen asettamat päätösvaltuuksien rajat toimivalle johdolle ja ulkopuolisille toimijoille

4. Säännöllisen hallitusraportoinnin vähimmäistietovaatimus. Raportoinnin tulisi sisältää ainakin seuraavat tiedot:

- a. sijoitusomaisuuden (salkun) allokaatio ja sen poikkeama perusallokaatiosta
- b. salkun riskitaso ja sen suurimmat yksittäiset riskit
- c. merkittävimmät ostot ja myynnit edellisen raportointikauden jälkeen
- d. salkun tuotto vuoden alusta alkaen.

10 Kirjanpito, tilinpäätös ja toimintakertomus

10.1 Yleiset kirjanpitoa ja tilinpäätöstä koskevat määräykset

- (1) Finanssivalvonnan oikeus antaa kirjanpitoa ja tilinpäätöstä koskevia velvoittavia määräyksiä perustuu TKL 4 luvun 13 §:ään.

10.1.1 Yleistä

MÄÄRÄYS (kohdat 2-5)

- (2) Työttömyyskassan on laadittava tilikaudelta tilinpäätös, joka sisältää:
- tilinpäätöspäivän taloudellista asemaa kuvaavan *taseen*
  - tuloksen muodostumista kuvaavan *tuloslaskelman*
  - taseen ja tulolaskelman liitteenä olevat tiedot (*liitetiedot*).
- (3) Tilinpäätökseen on liitettävä toimintakertomus. Tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen tulee antaa oikea ja riittävä kuva kirjanpitovelvollisen toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.
- (4) Etuusmenojen ja rahoitusosuuksien kirjaukset ja täsmätykset tehdään kuukausikohtaisesti ja kuukauden kuluessa kalenterikuukauden päättymisestä. Myös muiden liiketapahtumien kirjaukset tehdään kuukausikohtaisesti tai muulla vastaavalla jaksotuksella kahden kuukauden kuluessa kalenterikuukauden tai jakson päättymisestä. Käteisellä rahalla suoritettavat maksut on kirjattava aikajärjestykseen viipymättä päiväkohtaisesti.
- (5) Mikäli sijoitusten hoito on ulkoistettu, sijoitukset voidaan kirjata kirjanpitoon salkkuraportin mukaisesti sijoituslajeittain.

10.1.2 Luettelo kirjanpidoista ja aineistoista, tase- ja liitetietojen erittelyt ja kirjanpitoaineiston säilyttäminen

- (6) Luettelosta kirjanpidoista ja siihen liittyvästä aineistosta säädetään KPL 2 luvun 7 a §:ssä. KPA 5 luvun 1 §:n mukaan tilinpäätöstä varmentamaan on laadittava tase-erittelyt.
- (7) Kirjanpitoaineiston säilytysaika on määriteltävä KPL 2 luvun 10 §:ssä.

MÄÄRÄYS (kohdat 8-9)

- (8) Työttömyyskassan tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen allekirjoittaa työttömyyskassan hallitus ja työttömyyskassan johtaja.
- (9) Henkilöstöä ja toimielinten jäseniä koskevat liitetietojen erittelyt tulee luetteloida ryhmittäin. Muutoksista tulee pitää luetteloa tai erillistä kirjanpitoa tilikauden aikana, jos tiedot eivät ilmene pääkirjanpidosta.

10.2 Takaisinperintä

- (10) Työttömyyskassojen maksamat etuudet rahoitetaan pääosin valtion ja Työllisyysrahaston varoista. Valtion ja Työllisyysrahaston osuudet eritellään jokaisesta yksittäisestä maksutapahtumasta maksun yhteydessä ja tiedot osuuksista kerätään etuuksien maksatusjärjestelmään. Näiden tietojen perusteella työttömyyskassa saa kalenterivuositain valtionosuutta ja Työllisyysrahaston osuutta. Sosiaali- ja terveysministeriö päättää osuuksien lopulliset määrät kultakin kalenterivuodelta jälkikäteen.
- (11) Etuusasian käsitteleminen uudelleen ja etuuden takaisinperintä aiheuttavat muutoksia rahoitusosuuksiin. Kun henkilöllä ei olekaan ollut oikeutta maksettuihin etuuteen, työttömyyskassa ei ole oikeutettu saamaan valtion ja Työllisyysrahaston osuutta kyseisestä etuudesta. Toisaalta rahoitusosuuksiin on oikeus, jos työttömyyskassalla on laissa säädetty peruste luopua takaisinperinnästä tai jättää liikaa maksettu määrä perimättä takaisin.
- (12) Maksurekisterikorjauksella tarkoitetaan tässä yhteydessä toimenpidettä, jolla työttömyyskassan maksurekisteristä poistetaan liikaa maksettua määrää vastaava summa ja merkitään korjauksen ajanjakso.
- (13) Vastakorjauksella taas tarkoitetaan toimenpidettä, jolla työttömyyskassan maksurekisteriin lisätään luovuttua tai takaisin perimättä jätettyä määrää vastaava summa ja merkitään korjauksen ajanjakso.

10.2.1 Takaisinperinnästä aiheutuvat maksurekisterikorjaukset ja kirjaukset kirjanpitoon

MÄÄRÄYS (kohta 14)

- (14) Takaisinperinnästä aiheutuvat korjaukset tehdään maksurekisteriin ja kirjataan kirjanpitoon tämän luvun määräysten ja ohjeiden mukaisesti.

10.2.2 Maksurekisterikorjauksen ajankohta

MÄÄRÄYS (kohdat 15-18)

- (15) Etuuksien maksurekisterin tulee olla mahdollisimman ajantasainen. Sen vuoksi etuusasian uudelleenkäsitteystä johtuva maksurekisterikorjaus tehdään viimeistään silloin, kun uusi etuuspäätös on annettu. Jos takaisinperinnästä luovutaan joko kokonaan tai osittain tai jos osa etuudesta jätetään perimättä takaisin, tästä johtuva vastakorjaus tehdään siinä vaiheessa, kun takaisinperintäpäätös on annettu. Käytännössä takaisinperintäpäätös annetaan yleensä samassa yhteydessä kuin uusi etuuspäätös, joten myös maksurekisterikorjaus ja siihen mahdollisesti liittyvä vastakorjaus tehdään samassa yhteydessä.
- (16) Silloin, kun työttömyyskassa takaisinperintäpäätöksen antamisen jälkeen luopuu liikaa maksetun etuuden takaisinperinnästä TTL 11 luvun 10 § 2 momentin perusteella (tarkoituksenmukaisuus, kohtuuttomat kustannukset) vastakorjaus tehdään luovutun määrän osalta luopumispäätöksen yhteydessä.
- (17) Kun eläke- tai vakuutuslaitos palauttaa liikaa maksettua etuutta TTL 11 luvun 14 §:n perusteella, maksurekisteriä korjataan viimeistään silloin, kun eläkelaitos palauttaa suoritusta

työttömyyskassalle. Jos suoritusta palauttaa useampi eläke- tai vakuutuslaitos, maksurekisterikorjaus tehdään viimeistään silloin, kun kaikki eläke- tai vakuutuslaitokset ovat tilittäneet osuutensa työttömyyskassalle.

- (18) Jos uuden etuuspäätöksen tai takaisinperintäpäätöksen sisältö myöhemmin muuttuu muutoksenhakuvelimen antaman päätöksen myötä tai muun vastaavan syyn johdosta, lopulliset korjaukset maksurekisteriin tehdään siinä vaiheessa, kun asiasta on olemassa lainvoimainen päätös.

10.2.3 Maksurekisteriin korjattava rahamäärä

MÄÄRÄYS (kohdat 19-21)

- (19) Maksurekisteriin korjataan liikaa maksetun etuuden bruttomäärä. Näin toimitaan myös silloin, kun liikaa maksettu määrä voidaan periä saajalta nettomääräisenä.
- (20) Maksurekisteriin korjataan koko liikaa maksetun etuuden bruttomäärä myös siinä tapauksessa, kun eläke- tai muu vakuutuslaitos palauttaa liikaa maksettua etuutta TTL 11 luvun 14 §:n perusteella.
- (21) Silloin kun työttömyyskassa on päättänyt luopua kokonaan tai osasta takaisinperittävää määrää TTL 11 luvun 10 §:n 2 momentin perusteella (kohtuullisuus tai vähäinen määrä), työttömyyskassalla on oikeus saada rahoitusosuudet luovutun määrän osalta. Tällaisessa tapauksessa maksurekisteriin viedään ensin poistona koko takaisinperinnän bruttomäärä ja tehdään sen jälkeen erillinen vastakorjaus siitä osasta takaisinperittävää määrää, josta on luovuttu. Vastaavasti menettelään silloin kun työttömyyskassa jättää perimättä takaisin osan liikaa maksetusta etuudesta TTL 11 luvun 10 §:n 3 momentin perusteella (takautuva työkyvyttömyyseläke ja eläkelaitosperintä).

10.2.4 Kirjanpito

MÄÄRÄYS (kohdat 22-28)

- (22) Maksurekisteriin tehdyt etuusasian uudelleen käsittelystä ja takaisinperinnästä johtuvat korjaukset on vietävä kirjanpitoon viivytyksettä. Takaisinperittävä bruttomäärä merkitään maksettujen etuuksien vähennykseksi tuloslaskelmaan ja saamiseksi taseeseen.
- (23) Sama koskee kaikkia takaisinperintätilanteita, vaikka liikaa maksettua määrää peritään kuittamalla tai saadaan palautusta eläke- tai vakuutuslaitokselta. Kun vienti kirjanpitoon tehdään mahdollisimman samanaikaisesti kuin korjaus maksurekisteriin, tiedot voidaan täsmäyttää kalenterikuukausittain.
- (24) Kun kassa kirjaa kuluksen sellaisen takaisinperintäsaamisen, jota ei saada perityksi ja joka ei täytä annettujen määräysten ja ohjeiden edellytyksiä saada uudelleen rahoitusosuutta, käytetään tilii Takaisinperintäsaamisten kulukirjaukset.
- (25) Jos kassa saa myöhemmin perityksi sellaista takaisinperintäsaamista, jonka se on aikaisemmin kirjannut omaksi kuluksen, on tällainen tulo kirjattava tuloslaskelmaan tilille Muut vakuutusostominnan tuotot.
- (26) Taseeseen takaisinperintäsaamiset viedään Vaihtuvien vastaavien Lyhytaikaisten saamisten kohtaan Muut saamiset käyttäen tilejä:

- Takaisinperintäsaamiset jäseniltä ja
- Takaisinperintäsaamiset verovirastolta.

- (27) Jos eläke- tai vakuutuslaitoksen palautuksen jälkeen työttömyyskassa on päättänyt luopua osasta takaisinperittävää määrää tai koko jäljellä olevan liikaa maksetun etuuden takaisinperinnästä taikka jos sitä ei lain perusteella peritä takaisin, takaisinperintäsaamisten vähennykseksi taseessa ja maksettujen päivärahojen lisäykseksi tuloslaskelmassa kirjataan määrä, jonka takaisinperinnästä on työttömyysturvalain mukaisin perustein päätetty luopua tai joka jätetään perimättä takaisin.
- (28) Etuusmenoja, takaisinperintöjä ja niiden korjauksia tehtäessä kirjanpidossa käytetään liitteessä 10.8 esitettyjä tilejä. Työttömyyskassa voi käyttää kirjanpidossaan myös esitettyjä tilejä tarkempaa jaottelua.

10.2.5 Rahoitusosuudet eräissä erityistilanteissa

MÄÄRÄYS (kohta 29)

- (29) Vakiintuneen tulkinnan mukaan työttömyyskassalla on oikeus saada rahoitusosuudet perimättä olevaan liikaa maksettuun etuuteen silloin, kun velallinen on hyväksytty velkajärjestelyyn, kassan velka on ollut mukana velkajärjestelyssä ja velkajärjestely on päättynyt velkajärjestelyohjelman mukaisesti. Tällaisessa tilanteessa velkajärjestelyn johdosta saamatta jäänyttä takaisin perittyä määrää ei siis kirjata kassan omaksi kuluksi.

10.3 Sijoitusten ja saamisten arvostaminen sekä käsittely kirjanpidossa

- (30) Varat ja velat arvostetaan KPL 5 luvun arvostus- ja jaksotussäännöksiin mukaisesti. Pysyvät vastaavat

10.3.1 Sijoitukset

10.3.1.1 Kiinteistö- ja asunto-osakkeet

MÄÄRÄYS (kohdat 31-32)

Hankintameno

- (31) Kiinteistö- ja asunto-osakkeiden ja osuuksien hankintamenoon aktivoidaan niistä hankittaessa maksetut varainsiirtoverot ja välityspalkkiot sekä niiden perusparannusmenot rahoitusvastikkeen osalta.
- (32) Jos kiinteistöosakeyhtiö perii vastiketta perusparannuksen rahoittamiseksi, vastikkeet voidaan aktivoida osakkeiden hankintamenoon siltä osin kuin kiinteistöyhtiö on rahastoinut rahoitusvastikkeen.

OHJE (kohta 33)

- (33) Finanssivalvonta suosittaa, että työttömyyskassan hallinnassa olevien asunto-osakkeiden perusparannusmenot aktivoidaan taseen aineettomien hyödykkeiden Muihin pitkävaikutteisiin menoihin.

MÄÄRÄYS (kohdat 34-36)

Arvostaminen tilinpäätöksessä

- (34) Työttömyyskassan omassa toimistokäytössä olevien kiinteistöosakkeiden arvostusperiaatteena on tulontuottamiskyky kokonaisuutena varsinaisen toiminnan harjoittamisessa. Sijoitusosakkeiden tulontuottamiskyvyn arviointiperusteena pidetään osakkeiden todennäköistä käypää markkinahintaa (luovutushintaa), jota voidaan arvioida esimerkiksi vuokratuoton sijoitetulle pääomalle antaman tuoton perusteella.
- (35) Jos sijoitusosakkeiden osalta on syytä epäillä yleisen markkinatilanteen ja arvonnäilytyksen avuksi saatavilla olevan tiedon perusteella osakkeiden arvon alentuneen pysyvästi, tulee osakkeiden markkina-arvo selvittää puolueettoman asiantuntijan arvion perusteella.
- (36) Jos osakkeiden arvo on tilikauden päättyessä jäljellä olevaa hankintamenoa pysyvästi pienempi, tulee arvonalentuminen kirjata tuloslaskelman Arvonalentumisiin pysyvistä vastaavista sijoituksista.

10.3.1.2 Muut osakkeet ja osuudet

MÄÄRÄYS (kohdat 37-46)

Hankintameno

- (37) Osakkeiden ja osuuksien hankintamenoon sisällytetään niiden hankintahinta (ostohinta) sekä muut välittömät hankintaan liittyvät menot, kuten mahdollinen varainsiirtovero ja välityspalkkio.

Maksullinen osakeanti, uusi yhtiö

- (38) Osakkeesta maksettu nimellisarvo ja mahdollinen ylikurssi sekä mahdolliset välityspalkkiot kirjataan maksullisessa osakeannissa asianomaiselle tasetilille. Varainsiirtoveroa ei makseta osakeannin yhteydessä.

Uusmerkintä, vanha omistaja

- (39) Kun vanha osakkeenomistaja käyttää etuoikeuttaan merkitä osakkeita osakepääomaa korotettaessa, uusmerkinnässä maksettava määrä ja mahdolliset merkintään liittyvät kulut kirjataan entisen osakeomistuksen lisäykseksi asianomaiselle tasetilille.
- (40) Osakekohtainen merkinnän jälkeinen hankintameno saadaan selville laskemalla yhteen vanhojen ja uusien osakkeiden hankintamenot ja jakamalla summa uudella osakemäärällä (=hankintamäärillä painotettu keskihinta).
- (41) Uuden osakkeen arvo muodostuu merkintään tarvittavien merkintäoikeuksien arvosta ja osakkeen merkintähinnasta sekä mahdollisista merkintätoimeksiannon kuluista.

- (42) Rahastoanti (=ilmaisanti) ei aiheuta kirjanpitolivientejä, koska osakkeiden kokonaisomistuksen arvo ei muutu. Jos merkintään liittyy kuluja, ne kirjataan kirjanpitoon asianomaiselle tasetilille. Osakekohtainen merkinnän jälkeinen hankintameno saadaan selvitettyksi keskihintamenetelmällä.
- Arvostaminen tilinpäätöksessä
- (43) Jos sijoituksen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämä tulo on pysyvästi vielä jäljellä olevaa hankintamenoa pienempi, erotus kirjataan tuloslaskelman Arvonalentumisiin pysyvistä vastaavista sijoituksista.
- Todennäköinen käypä markkinahinta (luovutushinta)
- (44) Osakkeiden ja osuuksien todennäköinen luovutushinta määritetään tilinpäätöspäivän tilanteen mukaisesti seuraavasti:
- jos osakkeet ja osuudet noteerataan julkisesti tilinpäätöspäivänä, luovutushintana voidaan pitää tilinpäätöspäivän viimeistä kaupantekokurssia tai jos kauppvoja ei ole päätetty, vastaavaa ostonoteerausta tai, milloin tilinpäätöspäivä ei ole pörssin kaupantekopäivä tai milloin noteerausta ei ole, tätä päivää edeltävää viimeistä vastaavaa kurssia,
  - jos viimeistä saatavilla olevaa kaupantekokurssia ei voida pitää osakkeiden ja osuuksien todellisen markkina-arvon kannalta luotettavana, sijoituskohteen todennäköisenä luovutusarvona voidaan käyttää kolmen edellisen kaupantekopäivän viimeisten kaupantekokurssien määrillä painotettua keskiarvoa tai muuta todennäköistä arvoa,
  - noteeraamattomien osakkeiden määrittämisessä voidaan käyttää apuna yrityksen tilinpäätöstietoja. Yrityksen tuloskehitys ja yrityksen toimialan yleiset näkymät antavat viitteitä siitä, mihin suuntaan osakkeiden arvo on kehittynyt. Osakkeen käypä arvo on arvioitava erityisen varovasti, kun osakkeiden kaupankäynti ei tapahdu julkisilla markkinoilla.
- (45) Määrittysten perusteet on esitettävä liitetietona tilinpäätöksen laatimisperiaatteissa.
- (46) Pörssiyritykset voivat joskus maksaa osingon toisen yhtiön osakkeina. Tällöin osinkotuotto kirjataan saatujen osakkeiden arvon mukaan osinkotuotoksi tuloslaskelmaan ja osakkeiden lisäykseksi taseeseen.

OHJE (kohta 47)

- (47) Finanssivalvonta suosittaa, että samanlajisten osakkeiden ja osuuksien hankintamenon määrittämisessä käytetään keskihintaperiaatetta (hankintamenoksi katsotaan toteutuneiden hankintamenojen keskiarvo, joka on painotettu vastaavilla hankintamäärillä).

10.3.1.3 Rahastosijoitukset

- (48) Sijoitusrahasto jakautuu sijoitusrahasto-osuuksiin, joita ovat pääsääntöisesti sekä kasvu- (A-osuudet) että tuotto-osuudet (B-osuudet). Kasvuosuuksille ei jaeta vuotuista tuotto-osuutta, vaan tuotto kasvattaa osuudenomistajansa rahasto-osuuden arvoa.

MÄÄRÄYS (kohdat 49-51)

Hankintameno ja arvostaminen tilinpäätöksessä

- (49) Rahasto-osuuden hankintahintaan sisällytetään merkintä- ynnä muut palkkiot. Rahasto-osuudet arvostetaan tilinpäätöksessä samalla tavalla kuin osakkeet. Markkina-arvon ollessa taseessa jäljellä olevaa hankintamenoa pysyvästi pienempi, erotus kirjataan kuluksi Arvonalentumisiin pysyvistä vastaavista sijoituksista. Arvonalentumisten palautukset kirjataan tuloslaskelman asianomaiseen kohtaan.
- (50) Jos tietyn rahaston kaikki osuudet myydään, taseessa jäljellä olevan hankintamenon ja kauppahinnan erotus kirjataan tuloslaskelman Muihin sijoitus- ja rahoitustuottoihin tai -kuluihin. Mahdolliset myyntipalkkiot ynnä muut sellaiset kulut voidaan vähentää suoraan kauppahinnasta, jolloin ne tulevat huomioiduksi myyntivoiton tai -tappion oikaisueränä.
- (51) Työttömyyskassan on pidettävä yllä hankintaeräkohtaista tietoa rahasto-osuuksien hankintamenosta (hankintapäivämäärä, rahaston nimi, osuuksien määrä, hankintameno) myyntien ja ostojen seuraamista varten.

OHJE (kohta 52)

- (52) Finanssivalvonta suosittaa, että jos tietyn rahaston osuuksista myydään vain osa, myytävien osuuksien kauppahinnasta vähennettävänä hankintamenona käytetään osuuksien hankintamäärillä painotettua hankintamenojen keskiarvoa.

10.3.1.4 Joukkovelkakirjasijoitukset

MÄÄRÄYS (kohdat 53-59)

Hankintameno

- (53) Jos joukkovelkakirja ostetaan kesken korkokauden, joudutaan edelliselle haltijalle eli myyjälle maksamaan kuponkikorko edellisestä koronmaksupäivästä ostopäivään. Kertynyt, edelliselle omistajalle maksetun koron osuus kirjataan siirtosaamiseksi.
- (54) Joukkolainasta voidaan joutua markkinakoron laskiessa maksamaan ostettaessa enemmän kuin sen nimellisarvo (ylikurssi). Markkinakorkotason noustessa joukkolainasta voidaan maksaa vähemmän kuin nimellisarvo (alikulssi). Yli- tai alikulssi kirjataan osaksi hankintamenoa eli se kirjataan samalle kirjanpidon tilille tai tiliryhmään kuin asianomainen velkakirja on kirjattu.

Korkotuoton jaksotus tilinpäätöksessä

- (55) Velkakirjan nimelliskorko jaksotetaan edellisestä koronmaksupäivästä tilinpäätöshetkeen asti. Jos velkakirja on ostettu edellisen koronmaksupäivän jälkeen, korko lasketaan vain ostohetkestä tilinpäätöshetkeen. Jos korko lasketaan edellisestä koronmaksupäivästä, on vähennettävä oston yhteydessä siirtosaamisiin jo merkityn koron määrä. Korkotuotto esitetään tuloslaskelman Korkotuotoissa pysyvistä vastaavista sijoituksista.
- (56) Jos velkakirja on merkitty ylikurssiin/alikulssiin, kirjataan tuloslaskelman Korkotuottoihin pysyvistä vastaavista sijoituksista vähennykseksi/lisäykseksi laina-ajan mukaan laskettu suhteellinen osuus jaksotuksesta. Taseessa vastaavasti jaksotuksen purkaminen vähentää /lisää jäljellä olevaa hankintamenoa.

Arvostaminen tilinpäätöksessä

- (57) Saamiset merkitään taseeseen todennäköisen arvonsa mukaisina.
- (58) Jälkemarkkinoilla noteeratut joukkovelkakirjat, joita ei ole tarkoitus myydä ennen eräpäivää, voidaan arvostaa kuitenkin markkina-arvon sijasta hankinta-arvoonsa, vaikka markkinakorot olisivat sijoitushetken jälkeen nousseet ja joukkovelkakirjan käypä arvo olisi hankinta-arvoa alempi.
- (59) Arvonalentuminen tulee aina kirjata, jos velallisen luottokelpoisuus on heikentynyt siten, että sijoitetun pääoman takaisinmaksu ja sille lainaehtojen mukaisesti sovitun koron suoritus ovat vaarantuneet. Arvonalentuminen kirjataan tuloslaskelman Arvonalentumisiin pysyvistä vastaavista sijoituksista.

10.3.1.5 Indeksiin sidotut joukkovelkakirjalainat

- (60) Indeksiin sidotun joukkovelkakirjalainan (jäljempänä indeksilaina) tuotto on sidottu yleensä yhteen tai useampaan markkina-arvopaperin kurssikehitystä kuvaavaan osakeindeksiin. Velkakirjan ehtojen mukaan yleensä sijoittaja saa lainan pääoman nimellismääräisenä takaisin paitsi, jos lainan liikkeeseenlaskija on maksukyvytön. Indeksilainoja ovat esimerkiksi indeksiobligaatiot ja osakeindeksilainat.
- (61) Käänteisessä indeksilainassa tuotto on taattu, mutta sijoittajalla on riski siinä, saako hän pääomansa täysimääräisenä takaisin lainan erääntyessä.
- (62) Indeksilainassa sijoittajalla on pääasiallisesti vain tuottoriski silloin, kun hän velkakirjan ehtojen mukaan saa pääoman nimellismääräisenä. Sijoittajalla voi olla myös valuuttakurssiriski, jos lainaa myydään muuna kuin euroina.
- (63) Indeksilainan voidaan sanoa muodostuvan nollakuponkilainasta tai, jos instrumenttiin liittyy alhainen nimelliskorko, matalatuottoisesta velkapaperista sekä optiosta, jonka tuotto on riippuvainen sovitun indeksin kehityksestä.

MÄÄRÄYS (kohta 64)

- (64) Indeksilainat ja muut vastaavan tyyppiset yhdistetyt instrumentit, joihin liittyy johdannainen/johdannaisia, jaetaan kirjanpidossa pääsopimukseksi ja johdannaissopimukseksi ja kumpikin arvostetaan erikseen alimman arvon periaatteella. Vaihtoehtoisesti voidaan koko yhdistetty instrumentti kirjata ja arvostaa yhtenä kokonaisuutena. Alimman arvon periaatetta noudatetaan myös siinä tapauksessa, että lainan pääoma on turvattu.

OHJE (kohdat 65-68)

- (65) Finanssivalvonta suosittaa, että jos indeksilainat ja muut vastaavan tyyppiset yhdistetyt instrumentit jaetaan kirjanpidossa velkaosaan ja johdannaiseen (optioon), jakamisessa noudatetaan kohtien (66 – 68) mukaista ohjeistusta.
- (66) Velkakirjan eräpäivän mukaan nimellisarvolle lasketaan nykyarvo käyttäen samantyyppiselle instrumentille sopivaa markkinakorkoa (juoksuaika, luottoriski ja niin edelleen). Tämän perusteella laskettu arvo on indeksilainan velkakirjaosan nykyarvo. Tämän jälkeen saatavasta kirjataan korkotuotoksi nimellisarvon ja nykyarvon erotus, joka jaksotetaan tasaerin laina-ajalle.

- (67) Indeksien kehityksestä riippuvan optio-osan hankintameno saadaan vähentämällä indeksilainan hankintamenosta edellä määritely hankintahetken velkakirjaosan nykyarvo. Optio-osan tilinpäätöshetken markkina-arvo saadaan vähentämällä indeksilainan markkina-arvosta velkakirjaosan jaksotusarvo.
- (68) Optio-osan arvomuutokset kirjataan seuraavasti:
- Jos optio-osan markkina-arvo tilinpäätöshetkellä on pienempi kuin taseeseen merkitty optio-osuuden hankintameno, erotus kirjataan arvonalentumisena kuluksi pysyvistä vastaavista sijoituksista.
  - Jos optio-osan markkina-arvo on suurempi kuin taseeseen merkitty hankintameno, erotus voidaan tulouttaa tuloslaskelmassa korkotuottona pysyvistä vastaavista sijoituksista ja merkitä siirtosaamisiin vain, mikäli liikkeeseenlaskija tai muu osapuoli on alkuperäisissä lainaehdoissa tai muussa kirjallisessa sopimuksessa sitoutunut maksamaan tuoton. Tuoton takaavan järjestelyn tulee olla liikkeeseenlaskijaa tai muuta osapuolta sitova siten, ettei sitä voida purkaa laina-aikana.

10.3.1.6 Vakuutussijoitukset

- (69) Sijoitustarkoituksiin otettavia vakuutuksia ovat tulossidonnaiset ja sijoitussidonnaiset vakuutukset.
- (70) Tulossidonnaisissa vakuutuksissa tuotto muodostuu kiinteästä laskuperustekorosta ja asiakashyvityksestä, joka riippuu vakuutusyhtiön oman sijoitus- ja vakuustoitinnan tuloksesta.

MÄÄRÄYS (kohdat 71-74)

- (71) Tulossidonnainen vakuutussijoitus merkitään taseen sijoitusten Muihin sijoituksiin. Sijoituksen tuotto, laskuperustekorko ja asiakashyvitys (lisäkorko), minkä vakuutusyhtiö vuosittain ilmoittaa, kirjataan tuloslaskelmaan Korkotuottoihin pysyvistä vastaavista sijoituksista. Tuotto lisätään taseessa sijoituksen pääomaan Muihin sijoituksiin. Mahdolliset sijoitukseen liittyvät henkivakuutuksen kulut voidaan vähentää tuotosta, mikäli vakuutuksen ottaminen on ollut sijoituksen edellytys.
- (72) Sijoituksessa voi olla ehto, että tuotto saadaan lopullisena vasta sijoituksen päättyessä, jolloin se kirjataan vasta juoksuajan päättyessä. Sopimukseen saattaa liittyä ehto, jossa asiakashyvitystä ei makseta täysimääräisenä, jos sijoitus irtisanotaan ennen sopimusajan päättymistä. Jos sijoitusta ei aiota pitää juoksuajan loppuun, tulee tuotto kirjata enintään takaisinostoarvon perusteella. Asiakashyvitystä ei muutoinkaan aina saada täysimääräisenä, koska yhtiö voi käyttää sitä laskuperustekoroon edellyttämään tuottoon. Tuottoa kirjattaessa on varovaisuussyistä otettava huomioon vähentävänä edellä mainitut seikat.
- (73) Sijoitussidonnaisissa vakuutuksissa tuotto on sidottu vakuutusyhtiön tarjoamien vaihtoehtojen ja vakuutusehtojen puitteissa. Sijoitussidonnaiset vakuutussijoitukset merkitään taseen sijoitusten Muihin sijoituksiin. Sijoituksen tuotto tuloutetaan sijoitus- ja rahoitustoiminnan tuottona sen mukaisesti kuin siitä on saatu suorituksia vakuutusyhtiöltä. Muu mahdollinen tuotto kirjataan siinä vaiheessa, kun sijoitus päättyy.
- (74) Jos sijoitus on sidottu esimerkiksi osakeindeksiin ja sitä ei ole suojattu tai indeksin arvo on nolla, todennäköisen ja alkuperäisen hankintamenon erotus merkitään tuloslaskelmaan Arvonalentumisiin pysyvistä vastaavista sijoituksista.

Vaihtuvat vastaavat

10.3.1.7 Lainasaamiset ja muut saamiset

- (75) KPL 5 luvun 2 §:n säännöksen mukaisesti saamiset kirjataan nimellisarvoon, kuitenkin enintään todennäköiseen arvoon.

10.3.1.8 Rahoitusarvopaperit

- (76) KPL 5 luvun 2 §:n säännöksen mukaisesti rahoitusomaisuuteen kuuluvat arvopaperit ja muut sellaiset rahoitusvarat kirjataan hankintamenon suuruisina tai, jos niiden todennäköinen käypä markkinahinta (luovutushinta) tilinpäätöspäivänä on sitä alempi, tämän määräisinä.

MÄÄRÄYS (kohdat 77-79)

- (77) Luovutushinnan määrittämisessä tilinpäätöshetkellä käytetään samoja periaatteita kuin aiemmin pysyvien vastaavien osakkeiden ja osuuksien osalta on esitetty.
- (78) Jos rahoitusarvopaperin (osakkeet, osuudet, rahastosijoitukset jne.) todennäköinen luovutushinta on alempi kuin taseeseen merkitty hankintameno, erotus kirjataan arvonalentumisena kuluksi tuloslaskelman Arvonalentumisiin rahoitusarvopapereista. Arvonalentuminen tulee aina kirjata.
- (79) Jos aikaisempana tilikautena tehty arvonalentumiskirjaus osoittautuu aiheettomaksi, aiempi kulu-kirjaus on peruutettava tilinpäätöksessä kirjaamalla se tuloslaskelman Arvonalentumisten palautuksiin. Palautus saa olla enintään arvonalentumiskirjauksen suuruinen, koska alkuperäisen hankintamenon ylittävää arvonnousua ei saa tulouttaa.

10.3.1.9 Rahat ja pankkisaamiset

- (80) Rahat ja pankkisaamiset arvostetaan KPL 5 luvun 2 §:n mukaisesti nimellisarvoonsa.

MÄÄRÄYS (kohta 81)

- (81) Mikäli pankkisaamisiin sisältyy poikkeavan sidonnaisuusajan, käyttörajoituksen tai muun erityisen ehdon omaavia talletuksia, nämä voidaan arvostaa nimellisarvostaan poikkeavasti. Periaatteessa noudatetaan sitoumuksen markkina-arvoa.

10.3.1.10 Arvonkorotus

OHJE (kohta 82)

- (82) Finanssivalvonta suosittaa, ettei työttömyyskassa tee kirjanpitolain 5 luvun 17 §:ssä tarkoitettuja arvonkorotuksia.

10.4 Tuloslaskelma**10.4.1 Tuloslaskelman kaava****MÄÄRÄYS (kohdat 83-86)**

- (83) Työttömyyskassan tuloslaskelma laaditaan jäljempänä esitetyn tuloslaskelmakaavan mukaista pääjaottelua noudattaen. Työttömyyskassa voi käyttää erittelyä tarkempia jaotteluja kirjanpidossaan sillä edellytyksellä, että Finanssivalvonnalle saadaan toimitettua näiden määräysten ja ohjeiden liitteen 10.8 mukaiset tiedot (konekielinen raportointi). Tilien järjestystä ei saa muuttaa.
- (84) Tilinpäätöksen kustakin tuloslaskelman erästä on esitettävä vastaava tieto viimeistä edelliseltä tilikaudelta (vertailutieto). Jos tuloslaskelman erittelyä on muutettu, on vertailutietoa mahdollisuuksien mukaan oikaistava. Samoin on meneteltävä, jos vertailutieto ei ole muun syyn takia käyttökelpoinen.
- (85) Vaikka KPA:n 1 luvun 11 §:ssä on määräys siitä, että jos yksittäisen nimikkeen kohdalle ei tule lukua tilikaudelta ja edeltävältä tilikaudelta, nimikettä ei merkitä tuloslaskelmaan. Työttömyyskassan tulee kuitenkin näissä tapauksissa tuloslaskelman yksityiskohtaiseen erittelyyn (liite 10.8) laittaa tiedoksi luku 0,00.
- (86) Tuloslaskelmassa varustetaan tulosta heikentävät erät ja negatiiviset erotukset miinus (-) etumerkillä. Tuottoja ja kuluja kirjattaessa noudatetaan bruttoperiaatetta, ellei muuta ole erikseen sallittu.

TULOSLASKELMA**VAKUUTUSTOIMINTA****TUOTOT****VAKUUTUSMAKSUTUOTOT**

Jäsenmaksut

VAKUUTUSTOIMINNAN MUUT TUOTOT

Valtionosuus hallintokuluihin

Työllisyysrahaston osuus hallintokuluihin

Muut vakuutustoiminnan tuotot

Tuotot yhteensä

KORVAUSKULUT

Maksetut korvaukset

Palkansaajien ansiopäivärahat

Palkansaajien kulukorvaukset

Yrittäjien ansiopäivärahat

Yrittäjien kulukorvaukset

Vuorottelukorvaukset

Yrittäjäkassan osuus yrittäjien jälkisuojatuksista

Muiden osuudet korvauksista

Valtio

Työllisyysrahasto
Yrittäjäkassan osuus yrittäjien jälkisuojatuksista

Korvausvastuun muutos
Takaisinperintäsaamisten kulukirjaukset

Korvauskulut yhteensä

HALLINTOKULUT

Henkilöstökulut
Poistot
Tarkastusmaksukulut
Jäsenmaksukulut
Muut hallintokulut

Vakuutustoiminnan tuotto/kulujäämä

SIJOITUS- JA RAHOITUSTOIMINTA

Tuotot osakkeista ja osuuksista
Korkotuotot pysyvistä vastaavista sijoituksista
Muut korkotuotot
Vuokratuotot
Muut sijoitus- ja rahoitustuotot
Arvonalentumisten palautukset
Arvonalentumiset pysyvistä vastaavista sijoituksista
Arvonalentumiset rahoitusarvopapereista
Korkokulut
Muut sijoitus- ja rahoituskulut

Tuotto-/Kulujäämä

MUUT TUOTOT JA KULUT

Työttömyyskassojen Tukisäätion avustus
Lahjoitukset
Tukikassan tasoitus
Valtion lisäosuus
Jäsenmaksun tasaus
Muut tuotot
Muut kulut

TILIKAUDEN TULOS

TILINPÄÄTÖSSIIRROT (SIIRTYMÄKAUDEN AJAN)

Varausten vähennys (+)

TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ

10.4.2 Tuloslaskelman täyttäminen

10.4.2.1 Vakuutusmaksutuotot

MÄÄRÄYS (kohdat 87-88)

- (87) Tuloslaskelmaan merkitään tuotoiksi tilikauden suoriteperusteen mukaisesti kirjatut jäsenmaksut. Tilikauteen kohdistuvat, mutta seuraavalla tilikaudella saatavat jäsenmaksut merkitään tuloslaskelmaan tuotoiksi ja taseen vastaaviin erään Vakuutusmaksusaamiset. Jaksotus on tehtävä siten, että arvioidaan tilikautta seuraavan tammikuun aikana ja myöhemmin kertyvät edellistä vuotta koskevat jäsenmaksut.
- (88) Jos työttömyyskassalla on tilikaudella saatuja, mutta seuraavaan tilikauteen kohdistuvia jäsenmaksuja, niitä ei lueta tilikauden tuotoiksi, vaan ne merkitään taseen vastattaviin erään Siirtovelat.

10.4.2.2 Vakuutustoiminnan muut tuotot

MÄÄRÄYS (kohdat 89-92)

- (89) Valtiolta ja Työllisyysrahastolta saatava osuus hallintokulujen kattamista varten merkitään tuloslaskelmaan tuotoiksi. Erät kirjataan kirjanpidossa valtionosuuteen ja Työllisyysrahaston osuuteen eriteltyinä luvun 10.8 (Tuloslaskelman ja taseen yksityiskohtainen erittely) mukaisesti. Maksamattomien etuuksien osuudesta (= korvausvastuusta) ei tulouteta hallintokuluosuutta.
- (90) Saatujen valtion ja Työllisyysrahaston hallintokuluosuuksien ennakoiden ollessa edellä mainittujen perusteiden mukaan maksettavia lopullisia osuuksia pienempiä, merkitään erotukset tilityssaamisina ja, jos ennakot ovat suurempia kuin lopulliset osuudet, tilitysvelkoina taseeseen.
- (91) Oikaisuerissä korjataan edellisen tilinpäätöksen valtionosuus- ja Työllisyysrahaston osuuksia arviointujen ja saatujen erien erotuksella.
- (92) Muihin vakuutustoiminnan tuottoihin kirjataan jo kuluiksi kirjatuihin, työttömyyskassan vahingoksi jääneistä takaisinperinnöistä myöhemmin saatavat suoritukset.

10.4.2.3 Korvauskulut

- (93) Työttömyyskassojen etuuksien maksatukset hoidetaan työttömyyskassan maksatusjärjestelmän avulla. Tiedot kirjataan maksatusjärjestelmän tulosteen mukaisesti kirjanpitoon.

MÄÄRÄYS (kohdat 94-109)

Maksetut korvaukset

- (94) Ansiopäivärahat, vuorottelukorvaukset ja kulukorvaukset kirjataan kirjanpitoon eriteltyinä luvun 10.8 (Tuloslaskelman ja taseen yksityiskohtainen erittely) mukaisesti. Tileille kirjataan sekä maksetut etuudet että niiden takaisinperinnät, korjaukset ja oikaisut.

- (95) Yrittäjäkassat kirjaavat Yrittäjien ansiopäivärahoihin maksamansa yrittäjäpäivärahat. Palkansaajakassat vievät tähän kohtaan maksamansa yrittäjäpäivärahat, jotka perustuvat yrittäjän jälkisuojaan.
- (96) Mikäli kaikkia kirjanpitoon kirjattuja oikaisuja ei ole tehty maksurekisteriin, tulee työttömyyskassan ilmoittaa erikseen rahoitusosuushakemuksessaan maksurekisteriin oikaisemattomat rahamäärät kirjanpidossa käytettyjen tilien tarkkuudella. Yhteenvedo maksurekisteristä ja mahdolliset käsin kirjanpitoon tehdyt viennit tulee täsmäyttää kirjanpidon tietojen kanssa.
- (97) Pohjoismaissa ja muissa EU/ETA-maissa työttömyyskassan jäsenelle maksetut ansiopäivärahat merkitään maksurekisteriin kuten muutkin päivärahat. Maksettujen päivärahojen nettomäärät kirjataan tilikauden aikana omana eränään vähentämään muita ansiopäivärahoja. Erillisenä tilinpäätösvientinä viedään tilikauden päätyttyä nettojen perusteella lasketut osuudet valtion ja Työllisyysrahaston osuuksien oikaisuerinä asianomaisille tileille muiden osuudet korvauksista -tuloryhmään.
- (98) Yrittäjäkassat merkitsevät palkansaajakassan maksamien yrittäjien jälkisuojaetuuksien rahoitusveloitteensa erään Yrittäjäkassan osuus yrittäjien jälkisuojaetuksista Työllisyysrahastolta saamansa selvityksen mukaisena. Taseessa vastaava määrä viedään lyhytaikaisiin tilitysvelkoihin palkansaajakassalle.
- Muiden osuudet korvauksista
- (99) Tuloslaskelmaan merkitään etuuskuluja vähentävinä erinä tilikaudella maksettuihin etuuksiin kohdistuvat valtionosuudet ja Työllisyysrahaston osuudet.
- (100) Saatujen valtion- ja Työllisyysrahaston osuuksien ennakoiden ollessa maksettujen etuuksien perusteella laskettuja rahoitusosuuksia pienempiä, erotukset merkitään tilityssaamisina taseeseen.
- (101) Tilikaudella liikaa saatujen valtion- ja Työllisyysrahaston osuuksien ennakoita ei lueta tilikauden tuotoiksi, vaan ne merkitään tilitysvelkoina taseen vastattaviin.
- (102) Oikaisuerissä korjataan edellisen tilinpäätöksen valtion- ja Työllisyysrahaston osuseriä. Jos nämä oikaisuerät ovat olennaisia, tulee niistä esittää selvitys tuloslaskelman liitetiedoissa.
- (103) Palkansaajakassat ilmoittavat maksatusjärjestelmän mukaisesti etuuslajeittain lasketut yrittäjäkassan osuudet jälkisuojayrittäjäetuksista erässä Yrittäjäkassan osuus yrittäjien jälkisuojaetuksista. Vastaavat erät viedään taseen tilityssaamisiin.
- Korvausvastuun muutos
- (104) Tilikauteen kohdistuvat, mutta seuraavan tammikuun aikana ja sen jälkeen maksettavat etuudet muodostavat korvausvastuun.
- (105) Korvausvastuu lasketaan ottamalla huomioon seuraavan tammikuun aikana maksettavat erät maksatustietojen mukaisesti ja sen jälkeen maksettavat erät olennaisuuden periaatteen mukaisesti käyttäen perustana muun muassa edellisten vuosien maksatustietoja.
- (106) Korvausvastuun laskennassa otetaan huomioon maksamattomiin eriin saatavat valtionosuudet ja Työllisyysrahaston osuudet kulloistenkin valtionosuuksien ja Työllisyysrahaston osuuksien mukaan.

- (107) Tuloslaskelmaan korvauskuluihin tilikauden kuluiksi kirjataan korvausvastuun tilikauden muutos eli tilikauden korvausvastuun ja edellisen tilikauden korvausvastuun erotus. Korvausvastuun kasvu (-) lisää kuluja ja korvausvastuun vähennys (+) pienentää kuluja. Taseeseen korvausvastuu merkitään nettomääräisenä lyhytaikaisiin velkoihin omana eränään.
- Takaisinperintäsaamisten kulukirjaukset
- (108) Takaisinperintäsaamisten kuluksi kirjaaminen on mahdollista poikkeustapauksissa, kuten esim. kassan sellaisesta omasta virheestä, jonka aiheuttama takaisinperintä johtaisi yksiselitteisesti kassan vahingonkorvausvelvollisuuteen.
- (109) Vakiintuneen tulkinnan mukaan työttömyyskassalla ei ole oikeutta saada rahoitusosuuksia perimättä olevaan liikkaa maksettuaan etuuteen silloin, kun takaisinperintäpäätöksellä vahvistettu saatava on vanhentunut eli kun työttömyyskassa ei ole katkaissut saatavan vanhentumista säädettyllä tavalla määräajassa. Näissä tapauksissa kassan on kirjattava saaminen omaksi kuluksaan. Kuluksi kirjaamisesta on annettava selvitys tuloslaskelman liitetiedoissa.

10.4.2.4 Hallintokulut

MÄÄRÄYS (kohdat 110-131)

Henkilöstökulut

- (110) Henkilöstökuluihin sisällytetään ainoastaan palkat ja palkkiot sekä suoraan palkan perusteella määräytyvät henkilöstösivukulut, kuten sosiaaliturvamaksut, pakolliset ja vapaaehtoiset henkilövakuutusmaksut sekä eläkekulut.
- (111) Palkkoihin ja palkkioihin merkitään työttömyyskassaan työsuhteessa olleiden palkat sekä muille, kuten hallituksen jäsenille maksetut palkkiot. Palkkojen ja palkkioiden oikaisuerään merkitään sairaus- ja tapaturmavakuutuksen päivärahat. Eläkekuluihin merkitään sekä pakollista että vapaaehtoisista eläkejärjestelyistä aiheutuvat kulut.
- (112) Muihin henkilösivukuluihin merkitään välittömästi palkkaan liittyvät kulut, kuten sosiaaliturvamaksut, sekä muista henkilövakuutuksista kuin eläkevakuutuksista aiheutuvat kulut.

Poistot

- (113) Työttömyyskassoissa käytettävien vuotuisten poistojen perusteet ovat seuraavat:
- koneiden, kaluston ja muun niihin verrattavan aineellisen omaisuuden hankintamenoista enintään 25 % menojäännöksestä. Todennäköisen pitoajan perusteella edellä mainittu omaisuus voidaan kirjata tasapoistoin 3-5 vuodelle,
  - sellaisen aineellisen omaisuuden, jonka taloudellinen käyttöaika on enintään 3 vuotta, hankintameno voidaan kirjata kuluksi hankintavuonna,
  - aineettomien oikeuksien (atk-ohjelmien käyttöoikeudet) ja muiden pitkävaikutteisten menojen hankintameno jaetaan tasapoistoin 3-5 vuodelle sekä
  - jos hyödykkeen hankintahinta on enintään 850 euroa, hankintameno voidaan kirjata kuluksi.
- (114) Valittua poistomenetelmää sovelletaan jatkuvasti eri tilikausina, ellei sen muuttamiseen ole erityistä syytä.

Tarkastusmaksukulut

- (115) Tarkastusmaksukuluihin merkitään Finanssivalvonnan valvontamaksu.

Jäsenmaksukulut

- (116) Jäsenmaksukuluihin merkitään Työttömyyskassojen Tukikassan jäsenmaksu ja Työttömyyskassojen Yhteisjärjestön jäsenmaksu. Muut mahdolliset jäsenmaksut merkitään Muut erittelemättömät hallintokulut -erään.

Muut hallintokulut

Etuuksien maksatuskulut

- (117) Etuuksien maksatuskuluihin kirjataan kaikki ne maksatusjärjestelmien toimittajien laskut, jotka liittyvät suoranaisesti etuuksien maksatukseen ja takaisinperintään. Lisäksi kirjataan myös muiden kuin ohjelmistotalojen laskuttamat, maksatukseen tai takaisinperintään liittyvät kulut, kuten E-kirjeistä aiheutuneet kustannukset. Myös väestörekisteristä, samoin kuin muiden tietolähteiden kassan jäseniä koskevista kyselyistä aiheutuneet kustannukset kirjataan etuuksien maksatuskuluihin.

Ostetut tietojenkäsittelypalvelut

- (118) Ostettuihin tietojenkäsittelypalveluihin kirjataan muut kuin etuuksien maksatuksesta aiheutuneet it-kulut, kuten jäsenmaksujärjestelmän, taloushallintajärjestelmän, asianhallintajärjestelmän ja arkistointijärjestelmän it-kustannukset. Jos kassa ostaa kyseessä olevat palvelut siten, että ulkopuolinen taho hoitaa kokonaisuudessaan kirjanpidon ja muun laskentatoimen, tulee kulut kirjata erään Muilta ostetut palvelut.

Liitolta ostetut palvelut

- (119) Liitolta ostettuihin palveluihin työttömyyskassa kirjaa ammattiliitolta ostetut hallinnolliset palvelut, joita se voi ostaa silloin, kun se on taloudellisesti perusteltua. Tällöin keskinäisten veloitusten tulee perustua aiheuttamisperiaatteen mukaan laskettuihin kuluihin. Laskelmat säilytetään veloituskulujen liitteenä.
- (120) Jos liiton ja työttömyyskassan yhteisestä toiminnasta aiheutuvasta laskusta pystyy laskussa olevan erittelyn perusteella erottamaan kassan osuuden, niin työttömyyskassan osuus tulee kirjata suoraan menolajin mukaisesti. Arviomääräiset, palvelusopimuksella tai muutoin sovitut, tiettyyn prosenttiosuuteen jaetut kulut, viedään liiton veloituksiksi kyseessä olevan kululajin mukaisesti.
- (121) Sopimukset veloituksessa noudatettavista kustannusten jakoperiaatteista, samoin kuin niiden tarkistukset, tulee kirjata työttömyyskassan hallituksen pöytäkirjaan. Työttömyyskassa ei saa maksaa palveluista, tavaroista tai toimitiloistaan käypää arvoa korkeampaa vastiketta tai vuokraa.

Liitolta ostettuihin henkilöstöpalveluihin kirjataan vain ostettujen henkilöstöpalveluiden palkkakustannukset palkkaan välittömästi liittyvine sivukuluineen sekä kassan asiamiesten palkkakustannukset sivukuluineen kassalle tehdyn työn osalta.

Liiton veloittamiin muihin kuluihin kirjataan sellaiset liitolta ostetut hallinnollisten toimintojen kulut, joita ei voida erotella menolajeittain kirjattavaksi. Erään kirjataan muun muassa kassan jäsenrekisterin pitämisestä aiheutuneet kustannukset, pois lukien jäsenrekisterin hoitajan palkkakulut, samoin kuin aluetoimistojen kustannuksista tai asiamiesten toiminnasta kassalle aiheutuvat kulut.

Erään kirjataan vain sellaiset arviomääräiset kulut, joita ei voida kohdentaa kyseessä olevalle kullajille.

Muilta ostetut muut palvelut

- (122) Muilta ostettuihin palveluihin kirjataan taloushallintoon liittyvät kustannukset, jos Työttömyyskassa on ostanut palvelun ulkopuoliselta taholta. Myös ulkoistetut it-tukipalvelut, asiakirjojen tuhoamis- palvelut, lähettipalvelut ja tilintarkastuksesta aiheutuneet kustannukset kuuluvat tähän ryhmään.

Toimistokulut

- (123) Toimistokuluihin kirjataan postitus-, puhelin-, toimistotarvike-, painatus- ja muut vastaavat toimistokulut sekä vakuutukset. Lisäksi erään viedään omissa toimitiloissa olevien koneiden ja laitteiden huolto- ja vuokratulot. Jos liiton postille, puhelinyhtiölle tai muulle vastaavalle taholle maksamasta laskusta voidaan erottaa kassan osuus, kirjataan kassan osuus tähän kohtaan.

Toimistotilan kulut

- (124) Toimistotilan kuluihin kirjataan toimistotilojen vuokrat ja omassa omistuksessa olevien toimistotilojen hoitovastikkeet sekä sähkö-, lämmitys-, vartiointi- ja siivouskulut. Myös liiton laskuttamat toimitilakulut kirjataan suoraan tähän erään silloin, kun niistä on tehty erillinen sopimus.

Kassan kokousten kulut

- (125) Kokouskuluihin kirjataan kaikki tilikautena toteutuneet kassan jäsenistön tai edustajiston varsinaisen ja ylimääräisen kokouksen kulut, lukuun ottamatta liiton veloittamia kokouskuluja, jotka kirjataan erikseen omaan erään Liiton veloittamat kassan kokouksen kulut.

- (126) Vastaavasti kirjataan kulut valtuuskunnan kuluihin tai liiton veloittamiin valtuuskunnan kuluihin sekä hallituksen kuluihin tai liiton veloittamiin hallituksen kuluihin.

Tiedotuskulut

- (127) Tiedotuskuluihin kirjataan kassan tiedotuskulut, jäsentiedotteiden kulut ja tiedotustilaisuuksien järjestämisestä kassalle aiheutuvat kulut (tilavuokrat ynnä muut sellaiset menot).

- (128) Vastaavasti liiton veloittamat tiedotuskulut kirjataan Liiton veloittamiin tiedotuskuluihin.

Henkilöstön matkakulut

- (129) Henkilöstön ja asiamiesten matkakuluihin kirjataan myös koulutuksiin liittyvät matkakulut sekä taksikulut.

Henkilöstön muut kulut

- (130) Henkilöstön muihin kuluihin kirjataan muut kuin välittömästi palkkaan liittyvät henkilöstömenot, kuten koulutus-, työterveyshuolto-, työpaikkaruokailu-, virkistystoiminnan kulut, myös asiamiesten vastaavat kulut.

Muut erittelemättömät hallintokulut

- (131) Muihin erittelemättömiin hallintokuluihin kirjataan ulosotosta aiheutuneet maksut, muut perintäkulut, veronkorotukset ja virhemaksut, vastuuvakuutukset, Finanssivalvonnan maksullisten suoritteiden kulut ja vastaavanlaiset erät.

10.4.2.5 Sijoitus- ja rahoitustoiminta

MÄÄRÄYS (kohdat 132-154)

- (132) Sijoitus- ja rahoitustoiminta -ryhmään merkitään sijoitustoiminnan ja rahoitustoiminnan tuotot ja kulut erikseen bruttoperiaatetta noudattaen. Omina kohtinaan merkitään sijoituksista ja rahoitusarvopapereista kirjatut arvonalentumiset.
- Tuotot osakkeista ja osuuksista
- (133) Tuottoihin osakkeista ja osuuksista kirjataan osinkotuotot, osuuspääoman korot, tuotto-osuudet rahasto-osuuksista sekä osakeyhtiömuotoisten yritysten pääoman palautukset SVOP-rahastoista.
- (134) Osingot ja muut edellä mainitut erät kirjataan sille tilikaudelle, jona ne on maksettu.
- (135) Jos tuotto-osuus käytetään uusien osuuksien merkintään, uuden osuuden merkintähinta määräytyy saadun tuotto-osuuden mukaan ja rahasuorituksen sijasta kirjattavaksi tulee rahasto-osuuksien lisäys.
- Korkotuotot pysyvistä vastaavista sijoituksista
- (136) Korkotuottoihin pysyvistä vastaavista sijoituksista kirjataan joukkovelkakirjoista ja muista saamisista kuten vakuutussijoituksista kertyneet korot sekä indeksihyvitykset.
- Muut korkotuotot
- (137) Muihin korkotuottoihin kirjataan lyhytaikaisten sijoitusten kuten pankkisaamisten ja lainasaamisten kertyneet(=jaksotetut) korot. Erään voidaan kirjata myös saadut viivästyskorot.
- Vuokratuotot
- (138) Vuokratuottoihin kirjataan vuokrat ja käyttökorvaukset kiinteistö- tai asunto-osakkeista. Omien toimitilojen laskennallista vuokraa tai muita laskennallisia eriä ei merkitä kirjanpitoon.
- (139) Sijoitukseksi tarkoitettujen kiinteistö- ja asunto-osakkeiden vuokratuotot kirjataan tuloslaskelman Vuokratuottoihin ja niiden vastike-, korjaus- ja muut hoitokulut Muihin sijoitus- ja rahoituskuluihin.
- Muut sijoitus- ja rahoitustuotot
- (140) Muihin sijoitus- ja rahoitustuottoihin kirjataan sijoitus- ja rahoitustoiminnan myyntivoitot kuten kiinteistö- ja asunto-osakkeiden sekä joukkovelkakirjojen myyntivoitot. Mikäli kysymyksessä on kertaaluonteinen ja työttömyyskassan tavanomaiseen toimintaan kuulumaton myyntivoitto tai -tappio voidaan se esittää erässä Muut tuotot ja kulut.
- Osakkeiden myynnin kirjaaminen
- (141) Jos kaikki osakkeet myydään, taseessa jäljellä olevan hankintamenon ja kauppahinnan erotus kirjataan tuloslaskelman Muihin sijoitus- ja rahoitustuottoihin tai -kuluihin. Mahdolliset myyntipalkkiot ynnä muut sellaiset kulut voidaan vähentää suoraan myyntivoitosta tai -tappiosta.
- (142) Merkintäoikeuksien myynnin yhteydessä tulee myyntitulosta vähentää merkintäoikeuksia vastaava osuus osakkeiden hankintamenosta, jolloin vanhojen osakkeiden hankintameno vastavasti pienenee.

- (143) Jos yrityksen tai yritysten osakkeista myydään vain osa, myytävien osakkeiden kauppahinnasta vähennettävänä hankintamenona tulee käyttää osakkeiden hankintamäärillä painotettua hankintamenojen keskiarvoa.
- Arvon alentumisten palautukset
- (144) Arvon alentumisen palautus kirjataan Arvon alentumisten palautuksiin, jos arvopaperin arvo on korkeampi kuin sen kirjanpitoarvo ja hankintamenosta on tehty aiemmin kulukirjaus arvon alentumisen johdosta. Siltä osin kuin arvo ylittää alkuperäisen hankintamenon, tuloutusta ei tehdä.
- (145) Arvon alentumisen palautuskirjaus tehdään myös myydystä osakkeesta, jonka myyntihinta ylittää kirjanpidossa olevan jäljellä olevan hankintamenon. Tässä tapauksessa arvon alentumisen palautukseksi kirjataan alkuperäisen hankintamenon ja kirjanpitoarvon erotus tai myyntihinnan ja kirjanpitoarvon erotus, jos myyntihinta on alkuperäistä hankintamenoa alempi. Myyntivoitto jaetaan tarvittaessa kahdeksi osaksi: arvon alentumisen palautukseksi ja myyntivoitoksi tuloslaskelman Muihin sijoitus- ja rahoitustuottoihin.
- Arvon alentumiset pysyvistä vastaavista sijoituksista
- (146) Arvon alentumisiin kirjataan pysyviin vastaaviin merkittyjen osakkeiden ja osuuksien, joukkovelkakirjalainasaamisten ja muiden saamisten arvon alentumiset ja menetykset.
- (147) Pysyviin vastaaviin kuuluvien aineellisten hyödykkeiden arvon alennukset merkitään tuloslaskelman vakuutustoimintaan hallintokuluihin poistojen ryhmään.
- (148) Jos kulukirjaus osoittautuu viimeistään tilinpäätöspäivänä aiheettomaksi, se on kirjattava kulukirjauksen oikaisuksi vastaavaan ryhmään kuin mihin arvon alennus on merkitty.
- (149) Jos hyödykkeestä on tehty arvon alennuskirjaus, on sen arvoa seurattava.
- Arvon alentumiset rahoitusarvopapereista
- (150) Arvon alentumisiin rahoitusarvopapereista kirjataan arvon alentumiset ja menetykset vaihtuvina vastaavina käsitellyistä osakkeista ja osuuksista sekä muista arvopapereista.
- (151) Palautukset merkitään tuloslaskelman Arvon alentumisten palautuksiin.
- Korkokulut
- (152) Korkokuluihin kirjataan pitkäaikaisista ja lyhytaikaisista lainoista maksetut korot.
- Muut sijoitus- ja rahoituskulut
- (153) Muita sijoitus- ja rahoituskuluja ovat kiinteistöosakkeiden kulut omassa käytössä olevien tilojen hoito-/hoitovastikekuluja lukuun ottamatta, lainoista aiheutuneet muut rahoituskulut, sijoitus- ja rahoitustoiminnan myyntitappiot kuten kiinteistö- ja asunto-osakkeiden sekä joukkovelkakirjojen myyntitappiot. Mikäli kysymyksessä on kertaluonteinen ja työttömyyskassan tavanomaiseen toimintaan kuulumaton myyntivoitto tai -tappio voidaan se esittää erässä Muut tuotot ja kulut.
- (154) Jos työttömyyskassa on käyttänyt sijoitustoiminnassaan omaisuudenhoitopalveluja, niistä suoritetut palkkiot kirjataan tähän erään.

10.4.2.6 Muut tuotot ja kulut

MÄÄRÄYS (kohdat 155-157)

- (155) Muihin tuottoihin ja kuluihin kirjataan kertaluontoinen työttömyyskassan tavanomaiseen toimintaan kuulumaton myyntivoitto tai -tappio.
- (156) Tuottoihin merkitään omana eränään työttömyyskassan mahdollisesti saamat Työttömyyskassojen Tukisäätiön avustukset, lahjoitukset, edellisvuoden alijäämän kattamiseksi saatu Työttömyyskassojen Tukikassan tasoitus ja valtion lisäosuus sekä jäsenmaksun taseaus.
- (157) Tuloslaskelman liitteenä on annettava selvitys muihin tuottoihin ja kuluihin sisältyvistä eristä siltä osin kuin ne eivät käy ilmi selvästi tuloslaskelmasta.

10.4.2.7 Tilikauden tulos

MÄÄRÄYS (kohta 158)

- (158) Tilikauden tulos saadaan, kun vakuutustoiminnan tuotoista on vähennetty korvauskulut ja hallintokulut lisättynä/vähennettynä mahdollisilla sijoitus- ja rahoitustoiminnan nettotuotoilla/kuluilla ja muilla tuotto- ja kuluerillä.

10.4.2.8 Tilikauden ylijäämä/alijäämä

MÄÄRÄYS (kohta 159)

- (159) Tilikauden ylijäämä ilmoitetaan ennen sen siirtämistä tasoitusrahastoon. Tilikauden alijäämä ilmoitetaan ennen sen kattamista tasoitusrahastosta. Ylijäämän tasoitusrahastoon siirtoa tai alijäämän kattamista koskevat kirjaukset tehdään taseen erien välillä luvussa 10.5.2.7. esitetyllä tavalla.

10.5 Tase

10.5.1 Taseen kaava

MÄÄRÄYS (kohdat 160-163)

- (160) Tase laaditaan jäljempänä esitetyn tasekaavan mukaisesti.
- (161) Työttömyyskassa voi käyttää taseen kaavaa tarkempaa jaottelua kirjanpidossaan edellytyksellä, että Finanssivalvonnalle saadaan toimitettua näiden määräysten ja ohjeiden liitteen 10.8 (konekielinen raportointi) mukaiset tiedot. Nimikkeiden järjestystä ei saa muuttaa.
- (162) Tilinpäätöksen kustakin taseen erästä on esitettävä vastaava tieto viimeistä edelliseltä tilikaudelta (vertailutieto). Jos taseen erittelyä on muutettu, on vertailutietoa mahdollisuuksien mukaan oikaistava. Samoin on meneteltävä, jos edellisen kauden tieto ei ole muusta syystä vertailukelpoinen.

- (163) KPA:n 1 luvun 11 §:n mukaan, jos yksittäisen nimikkeen kohdalle ei tule lukua tilikaudelta tai edeltävältä tilikaudelta, nimikettä ei merkitä taseeseen. Työttömyyskassan tulee kuitenkin näissä tapauksissa taseen yksityiskohtaiseen erittelyyn laittaa tiedoksi luku 0,00.

TASE

VASTAAVAA

PYSYVÄT VASTAAVAT

Aineettomat hyödykkeet

- Aineettomat oikeudet
- Muut pitkävaikutteiset menot
- Ennakkomaksut

Aineelliset hyödykkeet

- Maa- ja vesialueet
- Rakennukset ja rakennelmat
- Koneet ja kalusto
- Muut aineelliset hyödykkeet
- Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat

Sijoitukset

- Kiinteistö- ja asunto-osakkeet
- Muut osakkeet ja osuudet
- Joukkovelkakirjasijoitukset
- Muut sijoitukset

Pysyvät vastaavat yhteensä

VAIHTUVAT VASTAAVAT

Saamiset

- Pitkäaikaiset saamiset
  - Lainasaamiset
  - Muut saamiset
- Lyhytaikaiset saamiset
  - Lainasaamiset
  - Tilityssaamiset valtiolta
  - Tilityssaamiset Työllisyysrahastolta
  - Tilityssaamiset yr.kassoilta yritt. jälkisuojaetuksista
  - Vakuutusmaksusaamiset
  - Muut saamiset
  - Siirtosaamiset

Rahoitusarvopaperit

- Osakkeet ja osuudet
- Muut arvopaperit

Rahat ja pankkisaamiset

Vaihtuvat vastaavat yhteensä

Vastaavaa yhteensä

VASTATTAVAA

OMA PÄÄOMA

Tasotusrahasto
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Tilinpäätössiirtojen kertymä
Pakolliset varaukset
Eläkevaraukset

VIERAS PÄÄOMA

Pitkäaikainen
Lainat rahoituslaitoksilta
Eläkelainat
Muut velat
Lyhytaikainen
Lainat rahoituslaitoksilta
Eläkelainat
Saadut ennakot
Tilitysvelka valtiolle
Tilitysvelka Työllisyysrahastolle
Tilitysvelka ps-kassalle yrittäjien jälkisuojatuksista
Ennakonpidätysvelka korvauksista
Korvausvastuu
Muut velat
Siirtovelat

Vastattavaa yhteensä

10.5.2 Taseen täyttäminen

Pysyvät vastaavat

10.5.2.1 Aineettomat hyödykkeet

- (164) Aineettomiin hyödykkeisiin merkitään aineettomat oikeudet ja muut pitkävaikutteiset menot sekä ennakkomaksut.
- (165) Aineettomat hyödykkeet aktivoidaan KPL 5 luvun 5a §:n mukaisesti.

MÄÄRÄYS (kohdat 166-167)

- (166) Aineettomina oikeuksina esitetään sekä erikseen luovutettavissa olevat että muut oikeudet.
- (167) Muita pitkävaikutteisia menoja ovat vuokra- ja osakehuoneistojen peruseräparannusmenot, siirtokelvottomat liittymismaksut, tietokoneohjelmien suunnittelu- ja ohjelmointimenot ynnä muut pitkävaikutteiset menot, mikäli ne on aktivoitu.

10.5.2.2 Aineelliset hyödykkeet

MÄÄRÄYS (kohta 168)

- (168) Aineellisia hyödykkeitä ovat maa- ja vesialueet, rakennukset ja rakennelmat, koneet ja kalusto, muut aineelliset hyödykkeet sekä niiden ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat.

10.5.2.3 Sijoitukset

- (169) Pysyviin vastaaviin sijoituksiin merkitään kiinteistö- ja asunto-osakkeet, muut osakkeet ja osuudet, joukkovelkakirjasijoitukset ja muut sijoitukset.

MÄÄRÄYS (kohdat 170-176)

- (170) Pysyvien vastaavien sijoitusten ryhmään taseeseen merkitään ne osakkeet, osuudet, joukkovelkakirjasijoitukset ja muut sijoitukset, jotka on tarkoitettu tuottamaan tuloa jatkuvasti useana tilikautena. Jos kysymys on lyhytaikaisesta rahavarojen sijoittamisesta, kuuluvat tällaiset arvopaperit vaihtuvien vastaavien rahoitusarvopaperien ryhmään.

- (171) Jos arvopapereiden käyttötarkoitus muuttuu, arvopaperit tulee siirtää sijoituksen luonnetta paremmin vastaavaan taseryhmään. Siirto omaisuuslajista toiseen tehdään kirjanpitoarvoon.

Kiinteistö- ja asunto-osakkeet

- (172) Kiinteistö- ja asunto-osakkeisiin merkitään osakkeet keskinäisissä ja muissa asunto- ja kiinteistöyhteisöissä sekä sellaisissa hallintayhteisöissä, joiden tarkoituksena on ainoastaan omistaa kiinteistöosakkeita.

- (173) Kiinteistöosakeyhtiön tai asunto-osakeyhtiön osakkeet, jotka ovat työttömyyskassan omassa käytössä, ovat pääasiallisesti pitkäaikaisia sijoituksia. Samaan tase-erään merkitään myös kiinteistö- ja asunto-osakkeet, jotka on vuokrattu ulkopuolisille (sijoituskiinteistöt).

Muut osakkeet ja osuudet

- (174) Muihin osakkeisiin ja osuuksiin merkitään, pitkäaikaisiksi sijoituksiksi tarkoitetut osakkeet, osuudet sijoitusrahastoissa, osuuskunnan osuustodistukset ja ynnä muut vastaavat.

Joukkovelkakirjasijoitukset

- (175) Joukkovelkakirjasijoituksiin merkitään sellaiset joukkovelkakirjalainat, jotka on tarkoitus pitää juoksuajan loppuun. Joukkovelkakirjasijoitus, joka on tarkoitus realisoida maksuvalmiuden vaatiessa, merkitään vaihtuvien vastaavien rahoitusarvopaperien erään muut arvopaperit, vaikka se eräntymispäivän perusteella olisi pitkäaikainen.

Muut sijoitukset

- (176) Muihin sijoituksiin merkitään sijoitustoiminnan muut pysyväisluonteiset sijoitukset.

Vaihtuvat vastaavat

10.5.2.4 Saamiset

- (177) Pitkäaikaisissa saamisissa esitetään omana eränä lainasaamiset ja muut saamiset. Lyhytaikaisia saamisia ovat lainasaamiset, tilityssaamiset, vakuutusmaksusaamiset, muut saamiset sekä siirtosaamiset.

MÄÄRÄYS (kohdat 178-182)

- (178) Lainasaamisten ja muiden saamisten seuraavana tilikautena erääntyviä lyhennyksiä ei siirretä tilinpäätöksessä vaihtuvien vastaavien lyhytaikaisiin saamisiin.
- (179) Tilityssaamisiin merkitään saamiset valtiolta ja/tai Työllisyysrahastolta silloin kuin näiltä saadut ennakot ovat etuuksien perusteella laskettuja osuuksia pienemmät.
- (180) Tilityssaamisiin yrittäjäkassoilta merkitään palkansaajakassan saamiset yrittäjien jälkisuojaetuksista.
- (181) Muihin saamisiin merkitään takaisinperintäsaamiset jäseniltä ja verovirastolta.
- (182) Siirtosaamisina ilmoitetaan saamiset, jotka syntyvät oikaistaessa ja täydennettäessä maksuperusteen mukainen kirjanpito ennen tilinpäätöksen laatimista suoriteperusteen mukaiseksi.

10.5.2.5 Rahoitusarvopaperit

- (183) Rahoitusarvopapereihin merkitään osakkeet ja osuudet sekä muut arvopaperit.

MÄÄRÄYS (kohdat 184-187)

Osakkeet ja osuudet

- (184) Työttömyyskassan hankkimat osakkeet ja osuudet merkitään tähän erään vain silloin, kun työttömyyskassan on tarkoitus käyttää näitä arvopapereita lähitulevaisuudessa rahavaroina. Jos osakkeet tai osuudet on tarkoitettu pitkäaikaiseksi omistukseksi, ne tulee esittää pysyvien vastaavien sijoitusten erässä muut osakkeet ja osuudet. Osuuksia voivat lähinnä olla sijoitukset lyhyisiin korkorahastoihin.

Muut arvopaperit

- (185) Muina arvopapereina ilmoitetaan muut lyhytaikaiset sijoitukset, kuten sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin tai debentureihin, obligaatioihin ja muihin joukkovelkakirjasijoituksiin, jotka on tarkoitus realisoida maksuvalmiuden sitä vaatiessa.
- (186) Rahamarkkinainstrumentteja ovat muun muassa valtion maksusitoumukset, sijoitustodistukset, kuntatodistukset ja yritystodistukset.
- (187) Tähän erään merkitään myös enintään vuodeksi tehdyt määräaikaiset pankkitalletukset.

10.5.2.6 *Rahat ja pankkisaamiset*

MÄÄRÄYS (kohdat 188-190)

- (188) Tase-erään rahat ja pankkisaamiset merkitään käteinen raha ja ne pankkitalletukset, joiden nostoa ei koske aikarajoitus.
- (189) Jos luotollisen sekkitilin luottoa on käytetty tilinpäätöshetkellä, kulloinkin käytettyä osaa ei merkitä pankkisaamisiin, vaan se merkitään taseen velkoihin.
- (190) Tilinpäätöksessä pankkisaamisten korkotuotot jaksotetaan ja kirjataan tuloslaskelman muihin korkotuottoihin.

10.5.2.7 *Oma pääoma*

- (191) Oman pääoman erät, tasoitusrahasto, edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) ja tilikauden ylijäämä (alijäämä) esitetään taseessa omina erinään.

MÄÄRÄYS (kohdat 192-194)

- (192) Edellisen tilikauden ylijäämä on siirrettävä tasoitusrahastoon. Jos tasoitusrahasto on enimmäismäärän suuruinen, enimmäismäärän ylittävä osuus esitetään edellisten tilikausien ylijäämä-tilillä.
- (193) Edellisen tilikauden alijäämä on oltava katettu TKL 22 §:n 1 momentin mukaisesti tasoitusrahastosta. Jos tasoitusrahasto on enimmäismäärän suuruinen ja ylijäämästä on siirretty tasoitusrahaston lisäksi edellisten tilikausien ylijäämä -tilille, alijäämä voidaan kattaa tasoitusrahaston lisäksi myös edellisten tilikausien ylijäämä -tililtä.
- (194) Kattamatta jäävä osuus jää edellisten tilikausien alijäämä -tilille, josta se tulee katetuksi tilikauden ylijäämällä, joka on muodostunut Työttömyyskassojen Tukikassan tasoituksesta ja/tai valtion-osuudesta.

10.5.2.8 *Pakolliset varaukset*

MÄÄRÄYS (kohta 195)

- (195) Pakollisiin varauksiin kirjataan työttömyyskassan omista eläkkeensaajista aiheutuva eläkevastuu.

10.5.2.9 *Vieras pääoma*

- (196) Pitkäaikaisessa vieraassa pääomassa esitetään omina erinä lainat rahoituslaitoksilta, eläkelainat ja muut velat. Lyhytaikaisessa vieraassa pääomassa esitetään näiden lisäksi saadut ennakot, tilitysvelat, ennakonpidätysvelat korvauksista, korvausvastuut, muut velat ja siirtovelat.
- (197) Vieras pääoma jaotellaan pitkäaikaiseen ja lyhytaikaiseen. Pitkäaikainen velka eräännyttäväksi yhtä vuotta pidemmän ajan kuluttua. Lyhytaikainen velka eräännyttäväksi enintään vuoden tai sitä lyhyemmän ajan kuluessa. Seuraavan vuoden aikana, enintään vuoden tai sitä lyhyemmän ajan kuluttua, eräännyttävät lyhennykset tulee esittää lyhytaikaisena vieraana pääomana.

MÄÄRÄYS (kohdat 198-202)

- (198) Lainat rahoituslaitoksilta -erään sisällytetään muun muassa pankkilainat, vakuutusyhtiöiltä ja eläkeyhtiöiltä tai laitoksilta saadut rahoituslainat. Erään eläkelainat merkitään vain työttömyyskassan omista eläkevakuutusmaksuista takaisinlainatut varat.
- (199) Sekkiluotoista, joihin on sovittu limiitti, luottona käsitellään ainoastaan sekkiluotosta kulloinkin käytettyä osaa.
- (200) Tilitysveloiksi kirjataan tilikaudella liikaa valtiolta ja/tai Työllisyysrahastolta saadut osuudet.
- (201) Kohdassa tilitysvelat yrittäjäkassa ilmoittaa velat palkansaajakassoille yrittäjien jälkisuojatuukista.
- (202) Siirtovelkoina ilmoitetaan ostovelat ja muut velat, jotka syntyvät oikaistaessa ja täydennettäessä maksuperusteen mukainen kirjanpito ennen tilinpäätöksen laatimista suoriteperiaatteen mukaiseksi.

10.6 Toimintakertomus ja liitetiedot

10.6.1 Toimintakertomus

- (203) TKL 13 §:n 2 momentin mukaan työttömyyskassan tulee laatia kultakin tilikaudelta tilinpäätös ja toimintakertomus. Toimintakertomukseen on sisällytettävä hallituksen esitys kassan yli- tai alijäämää koskeviksi toimenpiteiksi.

MÄÄRÄYS (kohdat 204-205)

- (204) Työttömyyskassan toimintakertomuksen on sisällettävä KPL 3 luvun 1a §:n 4 momentin kohtien 1-3 mukaiset tiedot:
- olennaisista tapahtumista tilikauden päättymisen jälkeen ja
  - arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä sekä
  - selvitys tutkimus- ja kehitystoiminnan laajuudesta.
- (205) Toimintakertomuksessa on lisäksi esitettävä toiminnan keskeiset kehityssuunnat, kuten:
- päättyneen tilikauden tulos verrattuna edeltävien tilikausien tulosten mukaiseen kehityssuuntaan samalla arvioiden mahdollisen poikkeaman syitä,
  - missä määrin päättyneen tilikauden tulos vastaa aiemmin julkistettuja odotuksia, samalla arvioiden mahdollisen poikkeaman syitä,
  - miltä osin päättyneen tilikauden tulokseen vaikuttivat sellaiset poikkeukselliset seikat, joiden ei odoteta toistuvan lähitulevaisuudessa,
  - uudet tiedossa olevat seikat, jotka eivät ole vaikuttaneet päättyneeseen tilikauteen ja
  - millaisia muutoksia suunnitelmiin tai strategioihin on päättyneen tilikauden tuloksen perusteella päätetty tehdä.

OHJE (kohdat 206-209)

- (206) Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan työttömyyskassan tulisi laatia KPL 3 luvun 1a §:n 1-3 momenttien mukainen, sisällöltään laajempi toimintakertomus. Tällöin toimintakertomuksessa tulisi kuvata:
- toiminnan kehittymistä ja tuloksellisuutta;
  - taloudellista tilannetta; sekä
  - merkittävimpiä riskejä ja epävarmuustekijöitä
- (207) Silloin, kun se on tarpeen KPL 3 luvun 1a §:n 1 momentissa tarkoitetun kuvauksen ymmärtämiseksi, siihen on sisällytettävä:
- taloudelliset tunnusluvut; ja
  - muut kuin taloudelliset tunnusluvut henkilöstöstä ja ympäristövaikutuksista ja muista sellaisista seikoista.
- (208) KPL 3 luvun 1a §:n 1 momentissa tarkoitetun kuvauksen on oltava kirjanpitovelvollisen kokoon ja rakenteeseen nähden tasapuolinen ja kattava. Siinä on tarvittaessa viitattava tilinpäätöksessä esitettyihin seikkoihin ja annettava näistä täydentäviä tietoja.
- (209) Kirjanpitolautakunta on antanut 12.9.2006 yleisohjeen toimintakertomuksen laatimisesta.⁴ Kirjanpitolautakunnan yleisohjeessa on tarkempia ohjeita ja malleja toimintakertomuksen sisällöstä.

10.6.2 Liitetiedot

- (210) Tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen tulee antaa KPL 3 luvun 2 §:n mukainen oikea ja riittävä kuva toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta olennaisuusperiaatteen mukaisesti ottaen huomioon kirjanpitovelvollisen harjoittaman toiminnan laatu ja laajuus. Tätä varten tarpeelliset tiedot on esitettävä liitetiedoissa.

MÄÄRÄYS (kohdat 211-212)

- (211) Työttömyyskassan tulee sisällyttää liitetietoihin kaikki ne kirjanpitolain edellyttämät liitetiedot, jotka on esitetty näissä määräyksissä ja ohjeissa.
- (212) Mikäli oikean ja riittävän kuvan antamiseksi tärkeä tieto ei ilmene tämän määräyksen mukaisista liitteistä on tieto annettava erillisessä liitteessä.

10.6.2.1 Tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot ja laatimisperiaatteet

MÄÄRÄYS (kohdat 213- 214)

- (213) Työttömyyskassan tulee esittää KPA:n 2 luvun 2 §:n 1 momentin kohtien 2-5 ja 6 mukaiset liitetiedot:
- perustelu, jos tuloslaskelman tai taseen esittämistapaa on muutettu, sekä muutoksen vaikutukset,

⁴ Kirjanpitolautakunnan yleisohjeet löytyvät osoitteesta: www.kirjanpitolautakunta.fi/voimassaolevat

- oikaisu, jotka on tehty edelliseltä tilikaudelta esitettäviin tietoihin,
- selvitys, jos edellistä tilikautta koskevat tiedot eivät ole vertailukelpoisia päättyneen tilikauden tietojen kanssa,
- aikaisempiin tilikausiin kohdistuvat tuotot ja kulut sekä virheiden korjaukset, jos ne eivät ole merkitykseltään vähäisiä ja
- sellaiset yksittäiseen tase-erään sisältyvät osat, jotka koskevat useaa tase-erää, jos tämä tieto on olennainen.

(214) Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet esitetään KPA 2:2a §:n mukaisesti.

10.6.2.2 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

MÄÄRÄYS (kohta 215)

(215) Tuloslaskelmaa koskevana liitetietona on esitettävä:

- selvitys tuottoihin ja kuluihin sisältyvistä pakollisten varausten muutoksista silloin, kun pakollisten varausten muutokset eivät merkitykseltään ole vähäisiä,
- työttömyyskassan osuus maksetuista korvauksista,
- korvausvastuiden muutosten erittelyt ja
- rahoitusosuuksien oikaisu. Jos oikaisu on olennainen, siitä on tehtävä selvitys, jossa ilmoitetaan jokaisen yksittäisen kirjaamisen rahamäärä ja oikaisun syy.

Työttömyyskassan osuus maksetuista korvauksista

OHJE (kohta 216)

(216) Erittely voidaan esimerkiksi esittää seuraavasti:

Työttömyyskassan osuus maksetuista korvauksista

Korvauslajit:	31.12.20xx	31.12.20xx-1
	euroa	euroa

Ansiopäivärahat
Vuorottelukorvaukset

Työttömyyskassan osuus maksetuista korvauksista yhteensä

Korvausvastuiden muutosten erittelyt

OHJE (kohta 217)

(217) Erittely voidaan esimerkiksi esittää seuraavasti:

Korvaus-	Korvaus-	Korvaus-
vastuu	vastuu	vastuun muutos

	31.12.20xx	31.12.20xx	Lisäys (-) / Vähennys (+)
--	------------	------------	------------------------------

Ansiopäiväraha⁵
Vuorottelukorvaukset

Korvausvastuut ja muutokset yhteensä

10.6.2.3 Taseen vastaavaa koskevat liitetiedot

MÄÄRÄYS (kohta 218)

(218) Taseen vastaavaa koskevana liitetietona on esitettävä:

- tase-eräkohtainen tieto sijoitusten ja rahoitusarvopapereiden jälleenhankintahintojen (markkina-arvo) ja aktivoitujen hankintamenojen erotuksesta, jos tieto on olennainen,
- siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät ja
- pysyvien vastaavien muutokset tase-erittäin.

Tase-eräkohtainen tieto sijoitusten ja rahoitusarvopapereiden jälleenhankintahintojen ja aktivoitujen hankintamenojen erotuksesta, jos se on olennainen

OHJE (kohta 219)

(219) Erittely voidaan esimerkiksi esittää seuraavasti:

	31.12.20xx euroa	31.12.20xx-1 euroa
--	---------------------	-----------------------

SIJOITUKSET

Kiinteistö ja asunto-osakkeet
Markkina-arvo
Vastaava kirjanpitoarvo
Erotus

Muut osakkeet ja osuudet
Markkina-arvo
Vastaava kirjanpitoarvo
Erotus

Joukkovelkakirjasijoitukset
Markkina-arvo
Vastaava kirjanpitoarvo
Erotus

Muut sijoitukset
Markkina-arvo

⁵ Aktiivialjalta maksettavat ansiopäivärahat raportoidaan samalla rivillä kuin muutkin ansiopäivärahat

Vastaava kirjanpitoarvo
Erotus

RAHOITUSARVOPAPERIT

Osakkeet ja osuudet
Markkina-arvo
Vastaava kirjanpitoarvo
Erotus

Muut arvopaperit
Markkina-arvo
Vastaava kirjanpitoarvo
Erotus

MÄÄRÄYS (kohdat 220-222)

(220) Jos kiinteistö- ja asunto-osakkeita on hankittu sekä toimistotilaksi että sijoitustarkoitukseen, tulee ne kertoa taseen vastaavien liitetiedoissa erikseen.

(221) Indeksisidonnaisista joukkovelkakirjalainoista tulee esittää liitetietona tilikauden alun kirjanpitoarvo, tilikauden lisäykset ja vähennykset ja kirjanpitoarvo tilikauden lopussa seuraavista eristä:

Indeksisidonnaiset joukkovelkakirjat	Velkakirja- osuus	Optio-osuus ⁶	Yhteensä
---	-------------------	--------------------------	----------

Kirjanpitoarvo 1.1.
Tilikauden lisäykset

Tilikauden vähennykset
Tilikauden arvonalentumiset
Tilikauden arvon alentumisten palautukset
Kirjanpitoarvo 31.12.
Markkina-arvo 31.12.

(222) Vakuutussijoituksista liitetietona on esitettävä sijoituksen pääoman ja takaisinostoarvon erotus.

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

OHJE (kohta 223)

(223) Erittely voidaan esimerkiksi esittää seuraavasti:

31.12.20xx euroa	31.12.20xx-1 euroa
---------------------	-----------------------

Siirtosaamiset

Siirtosaamiset liitolta
Muut siirtosaamiset

⁶ ilmoitetaan, jos optio-osuus on erotettu lainaosuudesta

Muut siirtosaamiset

Siirtosaamiset yhteensä

Pysyvien vastaavien muutokset tase-erittäin

OHJE (kohta 224)

(224) Erittelyt voidaan esimerkiksi esittää seuraavasti:

	Aineettomat oikeudet	Muut pitkä- vaikutt.menot		
Kirjanpitoarvo 1.1.				
Tilikauden lisäykset				
Tilikauden vähennykset				
Menojäännös ennen poistoja				
Tilikauden poistot				
Tilikauden arvonalentumiset				
Arvonalennusten palautukset				
Menojäännös 31.12.				
	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	
Kirjanpitoarvo 1.1.				
Tilikauden lisäykset				
Tilikauden vähennykset				
Menojäännös ennen poistoja				
Tilikauden poistot				
Tilikauden arvonalentumiset				
Arvonalennusten palautukset				
Menojäännös 31.12.				
	Kiinteistö- ja asunto-osakk.	Muut osakkeet ja osuudet	JVK-sijoi- tukset	Muut sijoitukset
Kirjanpitoarvo 1.1.				
Tilikauden lisäykset				

Tilikauden vähennykset

Yhteensä

Tilikauden arvonalentumiset

Arvonalennusten palautukset

Kirjanpitoarvo 31.12.

10.6.2.4 Taseen vastattavaa koskevat liitetiedot

MÄÄRÄYS (kohta 225)

(225) Taseen vastattavaa koskevana liitetietona on esitettävä:

- oman pääoman erien lisäykset ja vähennykset sekä siirrot erien välillä,
- siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät ja
- erittely pakollisista varauksista.

Oman pääoman erien lisäykset ja vähennykset ja siirrot erien välillä

OHJE (kohta 226)

(226) Erittely voidaan esimerkiksi esittää seuraavasti:

31.12.20xx	31.12.20xx-1
euroa	euroa

Tasoiusrahasto

Tasoiusrahasto 1.1.

Käytetty ed. tilikauden alij. kattamiseen (-)

Siirretty edellisen tilikauden ylijäämästä (+)

Tasoiusrahasto 31.12.

Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) 1.1.

Edellisen tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Katettu tasoiusrahastosta (+)

Siirretty tasoiusrahastoon (-)

Tilikauden ylijäämä (alijäämä) 31.12.

Oma pääoma yhteensä

Työttömyyskassan oma pääoma on x prosenttia kassan omalla vastuulla olevista korvauskuluista ja hallintokuluista.

Laskentakaava:

Työttömyyskassan oma pääoma *100
(Korvauskulut+Hallintokulut)-(Muiden osuudet hallintokuluista+Muut vak.toim.tuotot)

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

OHJE (kohta 227)

(227) Erittely voidaan esimerkiksi esittää seuraavasti:

31.12.20xx	31.12.20xx-1
euroa	euroa

Siirtovelat

Siirtovelat liitolle

Muut siirtovelat

Muut siirtovelat

Siirtovelat yhteensä

10.6.2.5 Vakuudet ja vastuusitoumukset

MÄÄRÄYS (kohta 228)

(228) Liitetietona on esitettävä:

- velat, joista työttömyyskassa on pantannut, kiinnittänyt tai muulla tavalla antanut vakuudeksi omaisuuttaan eriteltyinä vakuuslajeittain kultakin vieraan pääoman erältä ja
- erittely vastuusitoumuksista ja vastuista, joita ei ole merkitty taseeseen, mm. leasingvuokrat.

10.6.2.6 Henkilöstöä ja toimielinten jäseniä koskevat liitetiedot

MÄÄRÄYS (kohta 229)

(229) Liitetietona on esitettävä:

- henkilöstön keskimääräinen luku (henkilötyövuosikertymä ryhmittäin eriteltyinä),
- tilikauden palkat, palkkiot, eläkekulut ja muut henkilösivukulut eriteltyinä,
- työttömyyskassan toimielinten toimielinkohtaiset palkat ja palkkiot, heille myönnettyjen rahallisten yhteenlaskettu määrä ja pääasialliset korko- ja muut ehdot, heitä koskevien vakuuksien ja vastuusitoumusten yhteenlaskettu määrä sekä eläkesitoumukset näistä tehtävistä.

OHJE (kohta 230)

(230) Erittely voidaan esittää seuraavanlaisesti:

1. Henkilötyövuodet tilikauden aikana	31.12.20xx lkm	31.12.20xx-1 lkm
---------------------------------------	-------------------	---------------------

Työttömyyskassan oma henkilöstö Ulkopuolisilta ostetut henkilöstöpalvelut Yhteensä			
2. Henkilöstökulujen erittely	31.12.20xx euroa	31.12.20xx-1 euroa	
Palkat ja palkkiot Eläkekulut Muut henkilöstösivukulut Yhteensä			
3. Toimielinten jäsenten ja varajäsenten osuus henkilöstökuluista	31.12.20xx euroa	31.12.20xx-1 euroa	
Palkat ja palkkiot:			
Hallitus Valtuusto Valtuuskunta Kassan kokous Yhteensä			
4. Toimielinten jäsenille myönnetyt rahalainat ja niiden ehdot, vakuudet ja vastuusitoumukset	31.12.20xx euroa	31.12.20xx-1 euroa	
Rahalainat yhteensä Pääasialliset korko- ja muut ehdot:			
Vakuudet ja vastuusitoumukset yhteensä Pääasiallinen sisältö:			
5. Eläkesitoumukset edellä mainituista tehtävistä (ei ilmoiteta, jos tieto koskee yksittäistä henkilöä)	31.12.20xx euroa	31.12.20xx-1 euroa	
Eläkesitoumukset Pääasiallinen sisältö:			

10.6.2.7 Henkilötyövuoden laskeminen

- (231) Henkilötyövuosilla (jatkossa HTV) tarkoitetaan säännöllistä normaalia vuosityöaikaa, johon ei lasketa ylityöitä eikä muuta normaalin työajan ylittävää työaikaa. Palkallinen ja osapalkallinen sairaus-aika eivät pienennä henkilötyövuotta. Kokoaikaisen henkilön henkilötyövuoden määrä on aina enintään yksi.

OHJE (kohdat 232-236)

- (232) Finanssivalvonta suosittaa, että laskennassa noudatetaan seuraavia kohtien (235-236) mukaista laskutapaa

HTV = $\text{pkpv}/365 * k$, jossa

HTV = henkilön henkilötyövuoden arvo kyseessä olevana vuonna,

pkpv = henkilön palkallisten palveluksessa olopäivien lukumäärä kalenteri päivinä (palveluksessa olopäivistä vähennetään palkattomat päivät),

365 = vuoden kalenteripäivien lukumäärä,

k = (sta/nsta) henkilön kokoaikaisuutta kuvaava kerroin, jossa

(233) sta = henkilön todellinen säännöllinen työaika tunteina, käytetään aika jaksoa (kuten viikko) jona henkilön säännöllinen työaika määräytyy ja nsta henkilön työaikaperusteen mukainen, keskimääräinen säännöllinen, teoreettinen kokoaikainen työaika tunteina vastaavana ajanjaksona (kuten viikko).

(234) Henkilötyövuosi ilmoitetaan yhden desimaalin tarkkuudella.

(235) Esimerkki HTV:n laskemisesta

Jos henkilö on kokoaikainen ja tekee normaalia työaikasopimuksen mukaista työaika (esimerkiksi 35 tuntia/viikko) kerroin on

$$k = (35 \text{ tuntia} / 35 \text{ tuntia}) = 1.$$

Jos henkilö on kokoaikainen, mutta palkallisten työssäolopäivien lukumäärä on 5 kuukautta, saadaan henkilötyövuosikertymä laskemalla palkalliset palveluksessa olopäivät (esimerkiksi tammi-toukokuu) yhteen ja jakamalla kyseessä olevan vuoden kalenteripäivien luvulla.

$$HTV = 151 / 365 * 1 = 0,41$$

Jos henkilö on osa-aikainen ja tekee viikossa keskimäärin 20 tuntia, niin kerroin on

$$k = (20 \text{ tuntia} / 35 \text{ tuntia}) = 0,57.$$

Jos tällaisen osa-aikaisen henkilön työssäolopäivien lukumäärä on 5 kuukautta, saadaan henkilötyövuodeksi

$$HTV = 151 / 365 * 0,57 = 0,24.$$

(236) Vastaavalla tavalla menetellään henkilötyövuosien ilmoittamisessa, jos palvelusopimuksessa on sovittu liiton henkilöstön asettamisesta kassan käyttöön siten, että kassa maksaa määrätyn prosenttiosuuden palkkakustannuksista. Liitolta ostetun henkilöstöpalvelun henkilöstön keskimääräiseen lukuun lasketaan henkilötyövuodet edellä olevan kaavan mukaisesti ja kyseessä olevaa prosenttiosuutta käyttäen.

10.7 Tase-erittelyt

10.7.1 Osakkeet ja osuudet

OHJE (kohta 237)

(237) Finanssivalvonta suosittaa, että tase-erittelyistä tai niiden liitteistä käy ilmi osake- ja osuuskohtaisesti kiinteistö- tai asunto-osakeyhtiön nimi, osakeyhtiön tai muun yhteisön nimi, rahaston nimi, osakkeiden ja osuuksien lukumäärä, hankinta-ajankohta, hankintameno sekä siitä mahdollisesti

tehdyt arvonalentumiset, hankintamenon lisäys/vähennys, arvonalentumisten peruutukset ja niiden perusteet ja jäljellä oleva hankintameno.

10.7.2 Joukkovelkakirjasijoitukset

OHJE (kohta 238)

- (238) Finanssivalvonta suosittaa, että tase-erittelyissä tai niiden liitteissä ilmoitetaan joukkovelkakirjalainoista velallisen eli liikkeeseen laskijan nimi, kotipaikka, velkakirjojen lukumäärä, hankintameno, nimellisarvo ja jaksotusten määrä sekä siitä mahdollisesti tehty arvonalentuminen ja sen peruste. Lisäksi tulisi liitetietona ilmoittaa pitkäaikaiseksi sijoitukseksi tarkoitetun joukkovelkakirjan kirjanpitoarvon ja käyvän arvon (jälleenhankintahinnan) erotus, mikäli se on olennainen.

10.7.3 Saamiset

OHJE (kohta 239)

- (239) Finanssivalvonta suosittaa, että saamisten tase-erittelystä tai niiden liitteistä käy ilmi saamiskohteisesti velallisen nimi, saamisten määrä, ehdot ja vakuudet sekä saamisen erääntymispäivä.

10.7.4 Rahoitusarvopaperit

OHJE (kohta 240)

- (240) Finanssivalvonta suosittaa, että tase-erittelyistä tai niiden liitteistä käy ilmi työttömyyskassan arvo-osuuksina tai arvopapereina omistamista osakkeista ja osuuksista yhteisön nimi, osakkeiden tai osuuksien yhteismäärä, hankintameno sekä mahdollisesti tehty arvonalentumiskirjaus ja sen peruste. Saamistodistuksista tulisi ilmoittaa velallisen nimi, hankintameno sekä siitä mahdollisesti tehty arvonalennus ja sen peruste.

10.7.5 Rahat ja pankkisaamiset

OHJE (kohta 241)

- (241) Finanssivalvonta suosittaa, että tase-erittelyissä rahat ja pankkisaamiset luetteloidaan yksityiskohtaisesti.

10.7.6 Takaisinperintäsaamiset

OHJE (kohta 242)

- (242) Finanssivalvonta suosittaa, että takaisinperintäsaamisten tase-erittelyyn liitetään kirjanpitoon täsmäytetty velalliskohtainen raportti takaisinperintäreskontrasta.

10.8 Liitteet**MÄÄRÄYS (kohta 243)**

(243) Finanssivalvonnalle on toimitettava tuloslaskelman ja taseen yksityiskohtainen erittely konekielisesti.

TULOSLASKELMA 1.1. - 31.12._____

VAKUUTUSTOIMINTA**TUOTOT****VAKUUTUSMAKSUTUOTOT**

Jäsenmaksut

Jäsenmaksujen oikaisut (+/-)

VAKUUTUSTOIMINNAN MUUT TUOTOT

Valtionosuus hallintokuluihin

Valtionosuus hallintokuluihin, jäsenmäärän perusteella

Valtionosuus hallintokuluihin, ansiopäivärahat⁷

Valtionosuus hallintokuluihin, vuorottelukorvaukset

Oikaisuerä edelliseltä vuodelta (+/-)

Työllisyysrahaston osuus hallintokuluihin

Työllisyysrahaston osuus hallintokuluihin, jäsenmäärän perusteella

Työllisyysrahaston osuus hallintokuluihin, ansiopäivärahat⁵

Työllisyysrahaston osuus hallintokuluihin ansiopvr päätösten perusteella⁵

Työllisyysrahaston osuus hallintokuluihin, vuorottelukorvaukset

Oikaisuerä edelliseltä vuodelta⁵ (+/-)

Muut vakuutustoiminnan tuotot

Osuudet hallintokuluihin ja muut vakuutustoiminnan tuotot yhteensä

Tuotot yhteensä

KORVAUSKULUT

Maksetut korvaukset

Lisäpäivien ansiopäivärahat⁵

Lisäpäivien ansiopvr:n korotetut ansio-osat⁵

Lomautusajan ja sääestepäivien ansiopäivärahat⁵

Lomautusajan ansiopvr:n korotusosat⁵

Muut ansiopäivärahat, palkansaajat⁵

Muiden ansiopäivärahojen korotusosat⁵

Kulukorvaukset⁵

Yrittäjien ansiopäiväraha⁵

Yrittäjien kulukorvaukset⁵

Pohjoismaiden maksamat netto-osuudet (+)

⁷ Aktiivialjalta maksettavat ansiopäivärahat raportoidaan samalla rivillä kuin muutkin ansiopäivärahat

Ansiopäivärahat yhteensä
Vuorottelukorvaukset
Ansiopäivärahat ja vuorottelukorvaukset yhteensä
Yrittäjäkassan osuus yrittäjien jälkisuojaetuuksista
Muut ansiopäivärahat

Maksetut korvaukset yhteensä

Muiden osuudet korvauksista

Valtio

Valtionosuus muista ansiopäivärahoista⁵

Valtionosuus kulukorvauksista⁵

Valtionosuus yrittäjien ansiopäivärahoista ja lapsikorotuksista⁵

Valtionosuus yrittäjien kulukorvauksista⁵

Valtionosuus vuorottelukorvauksista

Oikaisuerä edelliseltä vuodelta

Työllisyysrahasto

Työllisyysrahaston osuus lisäpäivien ansiopäivärahoista⁵

Työllisyysrahaston osuus lisäpäivien korotetuista ansio-osista⁵

Työllisyysrahaston osuus lomautusajan ja sääestepäivien
ansiopäivärahoista⁵

Työllisyysrahaston osuus lomautusajan päivärahojen korotetuista
ansio-osista⁵

Työllisyysrahaston osuus muista ansiopäivärahoista⁵

Työllisyysrahaston osuus muiden ansiopäivärahojen korotetuista
ansio-osista⁵

Työllisyysrahaston osuus vuorottelukorvauksista

Oikaisuerä edelliseltä vuodelta

Valtion ja Työllisyysrahaston osuus korvauksista yhteensä

Yrittäjäkassan osuus yrittäjien jälkisuojaetuuksista

Muut ansiopäivärahat

Oikaisuerä edelliseltä vuodelta

Yrittäjäkassan osuus yhteensä

Muiden osuudet korvauksista yhteensä

Korvausvastuun muutos

Maksamattomien ansiopäivärahojen korvausvastuun muutos

Maksamattomien vuorottelukorvausten korvausvastuun
muutos

Korvausvastuun muutokset yhteensä

Takaisinperintäsaamisten kulukirjaukset yhteensä

Korvauskulut yhteensä

HALLINTOKULUT

Henkilöstökulut

Palkat ja palkkiot

Henkilösivukulut

Eläkekulut

Muut henkilösivukulut

Poistot

Tarkastusmaksukulut

Jäsenmaksukulut

Työttömyyskassojen Tukikassan jäsenmaksu

Työttömyyskassojen Yhteisjärjestön jäsenmaksu

Muut hallintokulut

Etuuksien maksatuskulut

Ostetut tietojenkäsittelypalvelut

Liitolta ostetut henkilöstöpalvelut

Liiton veloittamat muut kulut

Muilta ostetut muut palvelut

Toimistokulut

Toimistotilan kulut

Kassan kokouksen kulut

Liiton veloittamat kassan kokouksen kulut

Valtuuskunnan kulut

Liiton veloittamat valtuuskunnan kulut

Hallituksen kulut

Liiton veloittamat hallituksen kulut

Tiedotuskulut

Liiton veloittamat tiedotuskulut

Henkilöstön matkakulut

Henkilöstön muut kulut

Muut erittelemättömät hallintokulut

Hallintokulut yhteensä

Vakuutustoiminnan tuotto/kulujäämä

SIJOITUS- JA RAHOITUSTOIMINTA

Tuotot osakkeista ja osuuksista

Korkotuotot pysyvistä vastaavista sijoituksista

Muut korkotuotot

Vuokratuotot

Muut sijoitus- ja rahoitustuotot

Arvon alentumisten palautukset

Arvon alentumiset pysyvistä vastaavista sijoituksista (-)

Arvon alentumiset rahoitusarvopapereista (-)

Korkokulut (-)

Muut sijoitus- ja rahoituskulut (-)

Tuotto-/Kulujäämä

MUUT TUOTOT JA KULUT

Työttömyyskassojen Tukisäätiön avustus
Lahjoitukset
Tukikassan tasoitus
Valtion lisäosuus
Jäsenmaksun tasaus
Muut tuotot
Muut kulut

TILIKAUDEN TULOS

Tilinpäätössiirrot

Varausten vähennys (+)

TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ /ALIJÄÄMÄ

TASE

VASTAAVAA

PYSYVÄT VASTAAVAT

Aineettomat hyödykkeet

Aineettomat oikeudet
Muut pitkävaikutteiset menot
Ennakkomaksut

Aineelliset hyödykkeet

Maa- ja vesialueet
Rakennukset ja rakennelmat
Koneet ja kalusto
Muut aineelliset hyödykkeet
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat

Sijoitukset

Kiinteistö- ja asunto-osakkeet
Muut osakkeet ja osuudet
Joukkovelkakirjasijoitukset
Muut sijoitukset

Pysyvät vastaavat yhteensä

VAIHTUVAT VASTAAVAT

Saamiset

Pitkäaikaiset saamiset
Lainasaamiset
Muut saamiset

Lyhytaikaiset saamiset

Lainasaamiset
Tilityssaamiset Valtiolta

Valtionosuudesta muihin ansiopäivärahoihin⁵

Valtionosuudesta kulukorvauksiin⁵
Valtionos. yrittäjien ansiopäivärahojen
perusosiin ja lapsikorotuksiin⁵
Valtionosuudesta yrittäjien kulukorvauksiin⁵
Valtionosuudesta vuorottelukorvauksiin
Valtionosuudesta hallintokuluihin

Tilityssaamiset Työllisyysrahastolta

Työllisyysrahaston osuudesta lisäpäivien
ansiopäivärahoihin⁵
Työllisyysrahaston osuudesta lomautusajan ja
sääestepäivien ansiopäivärahoihin⁵
Työllisyysrahaston osuudesta muihin ansiopäivä-
rahoihin⁵
Työllisyysrahaston osuudesta vuorottelukorvauksiin
Työllisyysrahaston osuudesta hallintokuluihin

Tilityssaamiset yrittäjäkassoilta yrittäjien jälkisuojetuksista
Osuus muiden ansiopäivärahojen ansio-osista

Vakuutusmaksusaamiset

Muut saamiset

Takaisinperintäsaamiset jäseniltä
Takaisinperintäsaamiset verovirastolta
Muut saamiset

Siirtosaamiset

Siirtosaamiset liitolta
Muut siirtosaamiset

Lyhytaikaiset saamiset yhteensä

Rahoitusarvopaperit

Osakkeet ja osuudet
Muut arvopaperit

Rahat ja pankkisaamiset

Vaihtuvat vastaavat yhteensä

Vastaavaa yhteensä

VASTATTAVAA

OMA PÄÄOMA

Tasotusrahasto

Tasotusrahasto 1.1.
Käytetty ed.tilikauden alijäämän kattamiseen (-)
Siirretty edellisen tilikauden ylijäämästä (+)

Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)
1.1.

Edellisen tilikauden ylijäämä (alijäämä)
Katettu tasoitusrahastosta (+)
Siirretty tasoitusrahastoon (-)

Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

**TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ
PAKOLLISET VARAUKSET**

Eläkevaraukset

Eläkevaraukset 1.1.
Tilikauden lisäys (+), vähennys (-)

VIERAS PÄÄOMA

Pitkäaikainen

Lainat rahoituslaitoksilta
Eläkelainat
Muut velat

Lyhytaikainen

Lainat rahoituslaitoksilta
Eläkelainat
Saadut ennakot
Tilitysvelka valtiolle

Valtionosuudesta muihin ansiopäivärahoihin⁵
Valtionosuudesta kulukorvauksiin⁵
Valtionosuudesta yrittäjien ansiopäivärahat;
perusosa + lapsikorot⁵
Valtionosuudesta yrittäjien kulukorvauksiin⁵
Valtionosuudesta vuorottelukorvauksiin
Valtionosuudesta hallintokuluihin

Tilitysvelka Työllisyysrahastolle

Työllisyysrahaston osuudesta lisäpäivien
ansiopäivärahoihin⁵
Työllisyysrahaston osuudesta lomautusajan ja
sääestepäivien ansiopäivärahoihin⁵
Työllisyysrahaston osuudesta muihin ansiopäivä-
rahoihin⁵
Työllisyysrahaston osuudesta vuorottelukorvauksiin
Työllisyysrahaston osuudesta hallintokuluihin

Tilitysvelka palkansaajakassalle yrittäjien jälkisuojaetuuksista
Osuus yrittäjien ansiopäivärahojen ansio-osista

Ennakonpidätysvelka korvauksista

Ennakonpidätysvelka ansiopäivärahoista

Ennakonpidätysvelka vuorottelukorvauksista

Korvausvastuu

Korvausvastuu ansiopäivärahoista

Korvausvastuu vuorottelukorvauksista

Muut velat

Lainat liitolta

Muut lyhytaikaiset velat

Siirtovelat

Siirtovelat liitolle

Muut siirtovelat

Vieras pääoma yhteensä

Vastattavaa yhteensä

11 Kumotut määräykset ja ohjeet

Näillä määräyksillä ja ohjeilla kumotaan Finanssivalvonnan työttömyyskassoille 10.9.2013 antama määräys ja ohjekokoelma (Dnro 6/01.00/2013).

12 Siirtymä- ja voimaantulomääräykset

Näiden määräysten ja ohjeiden luvussa 5.2 (kassan hallitus) kohdissa 8, 12 ja 13 annettuja ohjeita sekä luvussa 5.5 (hyvämaineisuus ja ammattipätevyys) annettuja ohjeita sovelletaan hallitukseen ja vastuunalaiseen toimihenkilöön 1.1.2021 lukien kassan seuraavan kerran valitessa hallitusta, hallituksen jäsentä tai vastuunalaista toimihenkilöä. Työttömyyskassalakia koskevan hallituksen esityksen (HE 14/2020) mukaan vaatimukset tulisi täyttää viimeistään kahden vuoden kulluttua lain voimaantulosta (1.1.2021) lukien.